ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

PODZIM/JARO 2018

www.cechoaustralan.com

TRIENNIAL NGV - foto Barbara Semenov

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

UMĚNÍ JAKO ZRCADLENÍ NAŠÍ DOBY

Barbara Semenov

TRIENNIAL je název velkolepé současné výstavy novodobého umění NGV – National Gallery Victoria (15. 12. 2017 – 15. 4. 2018).

V rozmezí dvou měsíců jsem měla možnost navštívit dvě impozantní světové galerie – Jízdárnu Pražského hradu a Národní galerii v Melbourne - se zcela odlišným repertoárem. Zářivé období slavných impresionistů v zimní Praze vystřídala v letní Austrálii ozařující moderna více než stovky umělců a tvůrců z třiceti dvou zemí. Cílem NGV TRIENNIAL bylo představit v ucelené exhibici to nejlepší ze současného umění napříč světovými kulturami, zeměpisnými šířkami a uměleckými perspektivami. Výsledkem je nebývalá kompozice technologií, architektury, sochařství, malířství, kresby, designu, gobelínů, animace, videí – to vše v nečekaném aranžmá, rozměrech a pojetí.

Pokud bych měla tyto výstavy zhodnotit jedním slovem, ta první byla konejšící, ta druhá – šokující. Odpovídá to dobám, ve kterých vystavovaní umělci působili a působí. V druhé polovině devatenáctého století, která byla pro mnohé dobou strastiplnou, se impresionisté inspirovali uklidňující přírodou, malba v plenéru zachycovala s oblibou atmosféru dané neopakovatelné chvíle, okamžik blahého duševního rozpoložení, úniku z neradostné reality. V první polovině jednadvacátého století netřeba utíkat od nelehkého živobytí. A tak jako by se současní umělci nalézali v jakési zvrácené snaze krásnému odporovat, protestovat.

„Opravdové umění nesmí být dekorativní, rozuměj líbivé, krásné. Opravdové umění, které se žádá po dnešních tvůrcích, musí být provokativní, a nelíbivé až natolik, že je neprodatelné – s výjimkou sběratelů" – byla jsem poučena svojí průvodkyní oběma výstavami, znalkyní dnes k cenění umění povolanou. Dcera pracuje jako

manažerka prestižní sběratelské galerie v Praze již osmým rokem a umění rozumí. Rozumí současnému trendu natolik, že sama ztratila chuť pokračovat ve vlastní tvorbě, kterou úspěšně započala během studia sochařiny na Melbournské univerzitě.

Brouzdáme tak spolu v tomto idylickém, prosluněném století mezi uměleckými výtvory, které soupeří o největší ošklivost. Přesto však dokázali kurátoři TRIENNIAL vybrat díla, která nás zaujala, ba některá dokonce nadchla.

Tím prvním a rozhodně nepřehlédnutelným je monumentální instalace v atriu galerie – Xu Zhen, čínský umělec, sklízí nejvyšší ovace za čtrnácti metrový kolos *„Eternity-Buddha in Nirvana, the Dying Gaul, Farnese Hercules, Night, Day, Sartyr and Bacchante, Funerary Genius, Achilles, Persian Soldier Fighting, Dancing Faun, Crouching Aphrodite, Narcissus Lying, Othryades the Spartan Dying, the Fall of Icarus, A River, Milo of Croton"* – jedná se skutečně o spojení replik slavného ležícího Buddhy z Hedvábné stezky a neméně slavných renesančních a neoklasických soch řecko-římské mytologie, vytvořených na západním konci legendární Silk Road. Poselství je celkem jasné a bezesporu vznešené – porozumění, vzájemná úcta a ocenění Východního a Západního kulturního dědictví. *'I have always been curious about the differences between cultures and the alienation between them. And yet, misconceptions can be the beginning of awareness and understanding'. (Vždy mne zajímaly rozdíly mezi kulturami a jejich odcizení. Nepochopení může však iniciovat uvědomění a porozumění.)*, říká o svém díle čtyřicetiletý Xu Zhen. Dívám se kolem sebe v multikulturním prostředí australské galerie a vnímám příznačnost jeho uměleckého sdělení.

Galerie je od prosince den co den plná návštěvníků, jistě i díky tomu, že TRIENNIAL je výstava bez vstupného. Na jedné straně je to v pořádku, umění je zpřístupněno široké veřejnosti, zejména mladým lidem, na druhé straně, je tu plno těch, kteří ničemu nerozumí, o popisky exponátů se nezajímají, a jejich hlavním záměrem je fotit selfíčka na nevhodných místech. Četné jsou rodiny s dětmi, a protože jsme v zemi, která děti uctívá, mají ratolesti o zábavu postaráno. Ocitáme se tak v dokonale zařízeném „bytě" (s kuchyní, koupelnou, záchodem, prádelnou atd.) Japonky Yayoi Kusama, která je jednou z nejoslavovanějších žijících umělkyň. Její více než šedesátiletá kariéra je charakteristicky zahlcena vzory a schémata teček a čar. V případě australské exhibice zvolila nositelka Řádu vycházejícího slunce červený květ, a své dílo, nazvané *Flower obsession,* svěřila do rukou návštěvníků. Ti jsou při vstupu do „bytu" vybaveni červenou květinou, kterou mají umístit na libovolném místě. Vzniká tak téměř šílené květinové bytové monstrum – květiny jsou přilepeny na stropě, na varné konvici, na dřezu, na peřinách, na toaletním papíru, na papučích, prostě všude…

Návštěvník se baví i v dlouhé chodbě obíhající přízemní prostory, - po jejích stěnách jsou ve výši hlavy umístěny panely, které norská umělkyně Sissel Tolaas

napustila nejrůznějšími vůněmi, pachy a zápachy. Tato provokativní směs má stimulovat paměť, připomenout místa, období, momenty, a vzbudit pocitové i myšlenkové asociace. Můžete hádat, co vám ten který čichový vjem připomíná – voní tu kyprá hlína, páchne lidský pot, smrdí plíseň a omamuje kadidlo. Hodně vzpomínek.

Noblesnější je moderna, kterou finančně zaštítili naši dlouholetí melbournští přátelé, manželé Tongovi. Designér Oki Sato nazval svoji kolekci padesáti stříbrných židlí fascinujících tvarů *Manga Chairs*. Vytvořil je ve stylu populární kresby používané pro japonské komiksy *manga.* Tokijské studio návrháře Oki Sato Nendo vystavuje také v Muzeu moderního umění v New Yorku, v Centru Pompidou v Paříži, Victoria and Albert muzeu v Londýně a v Izraelském muzeu v Jeruzalémě.

Z populárních undergroundových komiksů a javánské mytologie vychází také díla Uji Hahana Handoko Eko Saputry. Má dcera komentovala, s jakým vtipem a nadsázkou vystihl mladý Indonésan napětí mezi lokálními a světovými uměleckými trhy, a skryté mechanismy fungující mezi umělci, galeriemi a prodejem výtvarných děl.

Koberce, gobelíny, výšivky a mozaiky, byť obdivuhodné, mne příliš nezaujaly, pozoruhodné je ovšem bludiště z barevných přízí a zrcadel. Dokonalé je rovněž vlastní vnoření se do digitální instalace tmy a světla japonské Teamlab, napodobující vortex (atmosférický nebo hydrosférický vír) a propojující přírodní a digitální fenomény. Váš vlastní pohyb je vystopován senzory, které komunikují přes počítač s projektory, takže pohyb každého návštěvníka vytváří v digitálních částicích jakýsi vizuální vortex. Čím rychleji se člověk pohybuje, tím je vortex silnější. Podobně, jako je tomu s pohybem přírody na této planetě.

Generální konzulát České republiky:
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0111, Fax: 02 9371 9635

Opravdu jen těžce popsatelné, až se nám z toho zatočila hlava a tak jsme raději zašly na polévku a sklenku vína do NGV Gallery Kitchen. K našemu úžasu i tento malý prostor proměnil marocký umělec žijící v Anglii, Hassan Hajjaj v marockou čajovnu. Pestré, vibrující prostředí s ornamentálním nábytkem, svítidly a hudbou připomínalo spíš Marrákeš než Melbourne; i polévka byla marocká, silně kořeněná, výborná. Víno naštěstí australské.

Posilněny po dvou hodinách procházení přízemím galerie, vydaly jsme se do dalších pater. Jaké bylo mé překvapení, když jsem zjistila, že TRIENNIAL pokračuje instalacemi začleněnými do stálých sbírek klasiků světového, zejména evropského umění 16. – 19. století! Bylo to náhle jako balzám na duši – po všech těch těžko uchopitelných a stravitelných moderních vymoženostech i nemožnostech. Z pláten tu náhle dýchly svým nesmrtelným kouzlem oleje a pastely Monetů, Sisleyů, Degasů, Pissarů, Renoirů, oku lahodily tvary Rodinovy… I moje moderní dcera pokyvuje souhlasně hlavou. A místní omladina kolem strne v údivu. Vidím, že pro mnohé z nich je to zřejmě první střetnutí se s klasikou. Zírají s ústy dokořán a klikají mobilovými krabičkami ostošest.

V ostrém kontrastu a jako pěst na oko se mezi plátny malířských velikánů minulých století jeví Formafantasma – směs jakýchsi počítačových kancelářských předmětů, krajně neestetických, které nás mají inspirovat k zamyšlení nad elektronickým odpadem a přírodními materiály. Chápu, je to sice aktuální obraz naší doby, ale umění? Umění to rozhodně není. Mladí muži z amsterdamského studia nechť prominou.

Zato soše Jonathana Owena, narozeného v roce 1973 v Anglii, se celkem podařilo včlenit mezi ty Rodinovy. Jedná se o upravenou mramorovou nymfu z devatenáctého století. Owen dramaticky vykrojil její torzo a propojil je velkými řetězovými články. Původní autor sochy zůstává utajenou záhadou pro překvapeného diváka, snažícího se odhalit nový význam klasického díla. Proti takovému elegantnímu vandalismu nelze nic namítat.

Všichni však dále spěchají skrze sály s obrazy starých mistrů, portrétujících život v dávných staletích - muže, ženy a děti v historických oblecích, kteří tu kdysi také žili, a které zachytil štětec umělcův s přesností miniaturní čočky mobilu -, do místnosti poslední. Nač ten spěch a co je tam čeká? A proč jsou tak u vytržení z toho, co zde nalézají?

Fotí se jako posedlí s ohromnou masou lebek v lidské velikosti, které zde umístil nejslavnější současný australský sochař Ron Mueck. Fascinace člověka lebkou stále trvá. Vzpomeňme naši kutnohorskou Kostnici. A na Shakespearova Hamleta - jeho povzdech *„Ta lebka mívala jazyk a taky kdysi zpívala…“.* Melbournský Ron Mueck ovšem vychází z ikonických ostatků pařížských katakomb a z dokumentů lidských zvěrstev v Kambodži, Rwandě, Srebrenici a Iráku. Masová a závažná studie o pomíjivosti pozemského a neuchopitelnosti věčného jakoby se však míjela se svým posláním usměrnit dnešního smrtelníka, i zde bláhově pózujícího pro mobilovou krabičku. Ta je jistě chytrá nadmíru, ale nic nezmění na našem závěrečném, zde krutě definovaném, finále.

Pět hodin hluboké sondy do současného umění než konečně vycházíme na sluncem prozářený St. Kilda bulvár. Po letní dešťové sprše třpytí koruny stromů smaragdovou zelení, obloha jako šmolka, do toho barevné tečky lidského hemžení. Je opravdu krása, ve které žijeme, nehodná dnešního uměleckého zájmu a výlučné tvůrčí schopnosti jejího zachycení?

Čí je to obraz?
(Galerie v Berkeley)

Josef Tomáš

Každý obraz je kódem jeho jména.
Z neexistence mimo rám
meandrovitou stopou hledá
spermatozoid cíl.

Jako aeroplán na prázdném nebi
prozradí se dřív, nežli měkčeji
než je měkké i se snese
na oblou pevnou křivku.

Kdovíkde nabral
takovou zkušenost, že ví,
že prorazit lze
jen drzým, tvrdým er.

Čárkou překvapení a rozkoše
pohltí ho okrouhlé vajíčko,
aby opět jednou zopakovalo
neuvěřitelný zázrak tvoření.

(Louky Evropy, 1983)

Na výstavě

Josef Tomáš

Bílá byla barva stěn,
a domnívám se, že i bez obrazů
by osvětlený prostor tehdy tam,
mezi nimi a s námi beze stínů
pod oním promyšleným osvětlením,
byl už sám o sobě kusem umění.

Procházeli jsme výstavními sály
a dvojnásobně vychutnávali vše,
co nám tam bylo nabízeno. Na obrazech
to byla zakonzervovaná ubíhlost
vnímaná očima. Přitom však,
zvláštním šestým smyslem
jako slámkou jsme do sebe nasávali
radost z pohybu, z chůze, z kráčení,
a nejvíce ze všeho – ze spolubytí.

Prostor nebyl nic než toto procházení,
a že jsme to byli právě my, kdo zřejmě
konečně porozuměli jeho podstatě –,
ani to se v onu chvíli nezdálo
nějak obzvlášť důležité.

(Návštěvy, Září 1996)

Z REDAKČNÍHO STOLU

Barbara Semenov

Začátkem roku se mi sešlo na redakčním stole množství článků reagujících na bouřlivou dobu začínající dvoutisícosmnáctky.

Internetový portál Scriptum.cz, který ve spolupráci s Libri prohibiti zpřístupňuje význačné tituly českých exilových a samizdatových periodik včetně našeho listu, informuje, že *Čechoaustralan se tematicky zaměřuje na oblasti a problémy, které zajímají českou a slovenskou komunitu v celé Austrálii. Reflektuje přírodu, kulturu - výtvarno, poezii, film i literaturu v Austrálii i Česku. Sleduje příběhy lidí, kteří přišli do Austrálie i příběhy z historie, většinou nedávné.*

Musím přiznat, že častokrát mám nutkání rozšířit tuto tematiku o politické příspěvky. Je to však nutné? Čechoaustralan si za deset let své existence získal renomé tím, že spojuje Čechy a Slováky nejen v Austrálii a v staré vlasti, ale Čechy žijící po celém světě. Naši dopisovatelé se neschází na redakčních poradách, asi by to ani nebylo možné – žijí v Melbourne, v Sydney, na Tasmánii a v Praze, na Českomoravské vrchovině i na úpatí Orlických hor, také v Kanadě, ve Švýcarsku, v Rakousku,… a díky jejich světovému rozhledu je Čechoaustralan bohatší než jiná periodika. Na politické dění však komentujeme jen zřídka. Proč je tomu tak?

Vždy si vzpomenu na dobrého přítele, Čechoaustralana, rovněž autora mnoha článků, Davida Placzka, který v dobré partě kamarádů rád debatoval o politických událostech a jejich důsledcích. Jakmile ale uviděl, že názory se začínají vyhrocovat, a v politické debatě se tak stává i mezi nejlepšími přáteli, vyzval nás, abychom změnili téma, na cokoliv, třeba na hortikulturu. Věděl, že politická diskuse dokáže mnohdy zničit i ‚přátelství až za hrob'. Liší-li se politické názory nejlepších přátel, jakpak by se nelišily názory občanů té které země. Rozdílné názory jsou v pořádku, jsou zdravým znakem demokracie. Rozdílné názory však dokážou národ rovněž nehezky rozdělit.

Nejhorší bývají rozdílné názory vyvolané hromadnými sdělovacími prostředky uměle, a iniciované dnes tolik módní „aktivitou". Od nepaměti oslavuje Austrálie s hrdostí a vlasteneckým zápalem 26. leden jako svůj státní svátek – Australia Day. Před 330 lety zakotvila v Sydney Cove první flotila kapitána Arthura Phillipa a vylodila zde první osídlence. Australští aktivisté však dnes nazývají tento den dnem okupace a žádají zrušení oslav. Jistěže tehdejší kolonizace nepostrádala krutosti, ale bez kolonizace tady taky žádná Austrálie nemusela být. A potažmo - ani tito bílí aktivisté.

Co je cílem těchto pseudo problémů a protestů demonstrujících se hrubým vandalismem, jako je ničení soch historických objevitelů? Jedná se o vytváření umělých konfliktů a zbytečné rozdělování občanů. V této pseudo angažovanosti začínají stále více a více nechvalně figurovat veřejná média a sociální sítě. Na druhé straně, důležité názory na podstatné věci, které hýbou naší společností, jsou záměrně ignorovány. Média v horečnaté honbě za zprávami, které se dobře prodávají, využívají a zneužívají situaci i své čtenáře.

V českém prezidentském klání ovládla tisk a média oblíbená fráze o tom, kdo spojí rozdělenou společnost. Pokud mne paměť neplete, česká (tehdy československá) společnost byla údajně

Honorární generální konzulát České republiky:
JUDr Milan Kantor
500 Collins Street, Melbourne 3000
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

„spojená“ pouze v ‚báječných letech pod psa‘, tedy v době takzvané normalizace, na které, jak víme, nebylo normálního, natož pak spojujícího ani zbla. Národ se jednotně stmelil asi jen v prvních tragických dnech obou okupací - takže ani v tomto smyslu není o co stát. Pak tu byla ještě jedna krásná jednota - při cinkání klíčů, ale to byl výjimečný, nezapomenutelný krátký okamžik v dějinách.

Prezidenti ani strany nerozdělují společnost, rozdělují ji názory. A to je v demokracii v pořádku. V naší příkladné Austrálii vyhrál pravicový premiér o jeden parlamentní hlas nad levicí! Společnost je názorově rozdělena na celém světě, stačí nahlédnout do Spojených států nebo připomenout nedávný brexit. Je možné spojit fanoušky Sparty a Slávie, aby fandili společně?

Z názorové pestrosti se ale dá pozitivně těžit. Proč nepřiznat, že Austrálie je úžasná země díky celé své historii a tradicím, aboridžinskou šedesáti tisíciletou kulturou, kterou je třeba ctít a milovat, počínaje, přes první flotilu, až k současné vyspělé úrovni jednoho z nejvýznamnějších států světa? Proč se místo toho hádat, zda je 26. leden dnem hodným smutku nebo slávy?

Proč se neradovat z toho, že ve staré vlasti může každý svobodně vyslovit svůj názor, volit koho chce, žít bez hrůzy války, totality, politického útlaku a ekonomického strádání? Proč nám média chtějí ustavičně podsouvat, že je v nepořádku něco, co je v pořádku, místo aby seriozně a objektivně působila tam, kde to v pořádku skutečně není? Vypadá to, že jediné co rozděluje společnost, jsou právě média. Přesto právě hromadné sdělovací prostředky mají jedinečnou sílu a možnost lidi spojovat.

Spojovat můžeme osvětou, vzděláváním čtenářů, jejich motivací k pozitivnímu poznávání podstaty, - nikoliv násilnou propagandou, senzacechtivým zpravodajstvím a předpojatou publicistikou. Myšlenka blahodárné osvěty není z mé hlavy, formuloval ji už v šestnáctém století velký Čech Jan Amos Komenský (*28. 3. 1592). Žel, za pět století bylo nepříliš osvícenců, kteří měli podobnou vizi – my je vnímáme jako velké osobnosti dějin a dodnes citujeme jejich moudra. I na stránkách Čechoaustralana. A měla by se odrážet i ve výběru u redakčního stolu.

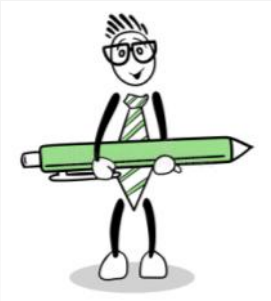

„...Zkrátka vzdělanost je dědictví, ve které se uvazujeme, je to nashromážděná zkušenost lidstva a věků; upřímně řečeno, je to ohromný prezent, který nám padá do klína celkem lacino. Jsme na výši doby tehdy, jsme-li na výši toho, co vykonali a poznali lidé před námi; úroveň, na které stojíme, byla vršena po tisíce let. [...] Vzdělanectví může selhat už v tom, že sestupuje pod svou vlastní úroveň, že ztrácí to, co už jednou bylo dosaženo. [...] Uvažte prosím, není-li tento úkaz, že vzdělanost přestala chránit lidi před sestupem k nižší duchovní úrovni, v přímé souvislosti s dalším úkazem: že osobní vzdělanost přestává být v považlivé míře ideálem, který sám sebou stojí za naše usilování; že jedni si už nedávají mnoho práce, aby jí dosáhli, druzí se přestali stydět za to, že ji nemají, a třetí jí jednoduše a rovnou opovrhují. [...] Řeknu to tak: selže-li vzdělanost, nepřijde k slovu "průměrný" člověk, prostý a řádný muž, sedlák, dělník, řemeslník se svým normálním rozumem a mravním zákoníkem, nýbrž přihlásí se k životu cosi, co je hluboko pod ním, element barbarský a násilný, který začne dělat z kulturního světa paseku. Prospero vyvažuje Kalibána. Zrušte hierarchickou převahu ducha a připravíte návrat divochů. Sestup inteligence je cesta k zbarbarizování všech…“

Karel Čapek, 21. 2. 1934

Hotel Vila Olga

Krásný, zrenovovaný rodinný hotel Vila Olga v Jevanech se nachází v přírodní rezervaci Voděradské bučiny. Hotel je obklopen kaskádou rybníků, rozlehlými lesy a nádhernou přírodou.

Vila v prvorepublikovém stylu nabízí ubytování v komfortních pokojích s výhledem do zahrady. Pokoje jsou vybavené satelitní LCD TV, minibarem, psacím stolem, bezplatným Wi-Fi připojením a koupelnou se sprchovým koutem a toaletou. Výborná snídaně zahrnuta v ceně. K dispozici salónek a prostorná společenská místnost. Součástí hotelu je lesní zahrada, tenisový kurt, v okolí naleznete golf, bowling a upravené cyklostezky.

Dle Čechoaustralanů představuje Vila Olga výjimečné ubytování v této vyhledávané lokalitě.

Hotel Vila Olga, Rekreační 55, 28166 Jevany, Czech Republic
+420 777322532, hotel@vilaolga.cz, www.vilaolga.cz

TY NAŠE OSMIČKY

2018

Martin Pohl

V roce 2018, ach, ty naše osmičky, bychom si chtěli a měli připomenout celou řadu významných výročí naší historie. Na některé z těchto událostí vzpomínáme s pocitem hrdosti, na některé s pachutí hořkosti a na některé události bychom vůbec nejraději zapomněli.
V souvislosti s osmičkovými kulatinami se mi většinou automaticky vybaví události z dvacátého století. Roky 1918, 1938, 1948 a 1968 mají v našich novodobých dějinách bezesporu zásadní význam. Myslím ovšem, že bychom neměli zapomínat na řadu dalších osmičkových událostí, které s různě hlubokým dopadem formovaly naši zemi, její suverenitu, její hranice a také naši národní povahu, pokud tedy připustíme, že něco takového vůbec existuje. V osmičkovém roce je jistě patřičné si s hrdostí připomenout rok 1348, kdy byla v Praze založena Karlova univerzita, čímž se naše metropole zařadila mezi významná centra vzdělanosti a celá země do civilizačního okruhu západní Evropy. Také bychom asi neměli úplně pominout již pozapomenuté hrůzy třicetileté války v letech 1618 – 1648, jejíž dopady byly skutečně tragické. Počet obyvatel v českých zemích se během této doby snížil o polovinu, intelektuální elity se rozprchly do zahraničí, zanikla naše samostatná státnost a téměř vymizel i český jazyk.
Kdesi jsem se v bludišti internetu dočetl, že velký český filosof vynálezce vlastenec spisovatel sportovec (atd.) Jára Cimrman se možná narodil v roce 1868. Roztřesený zápis ve vídeňské matrice je ovšem velmi nedobře čitelný, takže to byl možná i rok 1856, 1864, či dokonce rok 1883. Značná nečitelnost zápisu je cimrmanology přičítána matrikářově údajné zálibě ve šnapsu. Z tohoto důvodu se oslavám tohoto výročí budeme věnovat zřejmě pouze okrajově. Podobnou pozornost budeme asi věnovat i sto desátému výročí od založení československého hokejového svazu ustaveného valnou hromadou v pražské restauraci Platýz v roce 1908 a devadesáti letům od založení prvního Harley Davidson klubu na světě v roce 1928 v Praze.
Nejhlasitěji si budeme v druhé polovině letošního roku připomínat sto let od vzniku Československa. Pro mnohé z nás je to země, kde jsme se narodili a pro mnohé z Čecho-Slováko-Australanů země, ze které z politických důvodů v její totalitní minulosti odešli. Země, která během dvacátého století vznikala a zanikala. Země, která položila základy moderní demokratické státnosti hned dvěma státům zároveň. K demokratickým principům prvorepublikového Československa se hrdě hlásí dnešní Česká i Slovenská republika. Určitě se budeme letos věnovat i připomenutí významu Mnichovského diktátu v roce 1938 a následné okupace Československa. Připomeneme si letos i další okupaci z roku 1968, která zmařila tehdejší naděje na svobodnější a demokratičtější budoucnost země. Pro mnohé ze současných Čecho-Slováko-Australanů byla srpnová okupace životním zlomem a vedla k rozhodnutí odejít z nesvobodné, totalitní země do země, která jim poskytla nový domov a otevřela jim a zejména pak jejich dětem novou budoucnost.

Vlády České republiky a Slovenské republiky se dohodly, že sto let od vzniku Československa obě země oslaví společně, a že si spolu připomeneme i další osmičková výročí projektem nazvaným Společné století. V rámci tohoto projektu chystají ambasády ČR a SR v Canberře řadu společných kulturních akcí, o kterých budeme s dostatečným předstihem informovat na internetových stránkách a facebookovém profilu české ambasády. Informace o akcích rádi poskytneme i redakcím všech krajanských novin a časopisů, které jsou v Austrálii vydávány.
Rád bych v této souvislosti upozornil na dvě již připravené významné kulturní akce. Nejprve na turné cimbálové muziky Slovácko mladší, která navštíví australský kontinent již v únoru. Muzika vystoupí postupně v Perthu, v Melbourne, v Sydney a v Canberře. Na internetových stránkách a na facebookovém profilu české ambasády jsou přesné údaje k jednotlivým vystoupením.
Dále bych rád čtenáře pozval na březnové turné kultovního pražského divadla VOSTO5, které krajanům do Austrálie přiveze mystifikační hru Operace: Levý hák. Hra se vrací do roku 1938, kdy divákům velmi vtipnou a napínavou formou položí otázku: „Ubránili bychom se Hitlerovi?“ a možná probudí i diskusi o Mnichovském diktátu a o naší národní identitě.
Věřím, že nám rok 2018 nepřinese žádnou událost, o které by si naše děti s rozpačitým výrazem po letech četli v učebnicích dějepisu, a naopak doufám, že nám letošní osmička přinese snad i pár důvodů k dobré náladě.

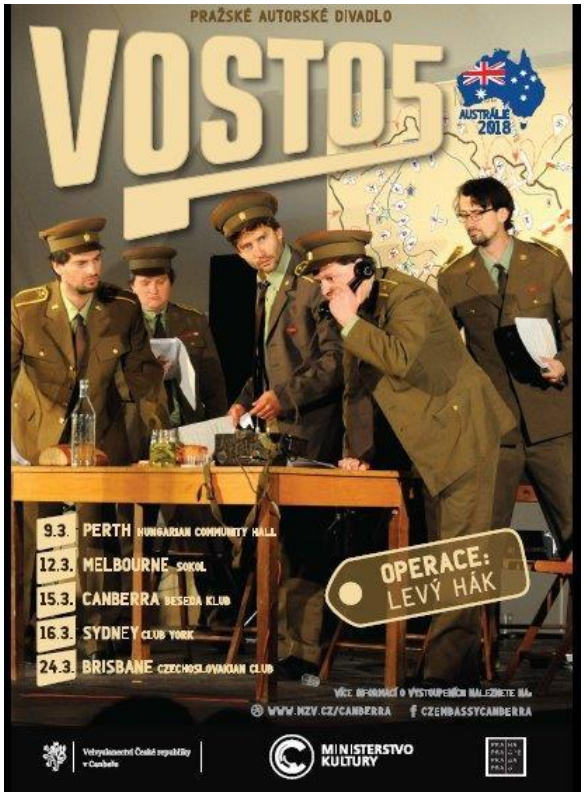

Kam za kulturou v Česku?
http://vstupenky.ticket-art.cz

OTEVŘENÝ DOPIS PRO KAMARÁDA

Příteli, kamaráde Franku,

všichni trampové a krajané v Austrálii, kteří odebírají anebo čtou časopis ČECHOAUSTRALAN, tě z nedávných dob, kdy jsi byl neúnavným dopisovatelem tohoto krajanského listu, velmi dobře znají. Není tedy třeba tě představovat. My, kterým je život v přírodě životním stylem, víme o tvých trampských skutcích, kterými jsi tramping na tento životní styl povyšoval. Jen tak mohlo dojít ke skutečnosti, že v roce 2017-2018 se úspěšně realizuje tvá myšlenka, Trampská oslava 100. let vzniku samostatného Československa. Díky tvé inspiraci došlo ke vzniku Czech-Australian-USA Pony Expressu, který se stal hrdým dopravcem písemného poděkování lidu a vládám Austrálie a Ameriky za poskytnutí azylu našim kamarádům, kteří nejen v roce 1968 odešli mnohdy za dramatických okolností ze své rodné země a Austrálie nebo Amerika se staly jejich novým domovem. Bohužel hned v začátcích rodícího se projektu naplnění tvých myšlenek, povolal tě Velký Manitou k sobě do věčných lovišť. Jsem přesvědčen, že to nebylo jen proto, že se tvé dny naplnily. Je to na nás zkouška, do jaké míry tvé myšlenky a názory bereme vážně, a jak budeme naplňovat přísahu organizátorů a jezdců Czech-Australian-USA Pony Expressu podepsanou slavnostně 14. 1. 2017 v trampské taverně v Mníšku pod Brdy.
Franku, dnes již stojíme jednou nohou na pobřeží Austrálie. Je již dáno, že 12. dubna 2018 ve 14 hodin předáváme jako symbolický Australský Pony Express poštu pro lid a guvernéra Austrálie ve spolupráci s Českým velvyslanectvím do rukou velvyslance České republiky Martinu Pohlovi. Ten, stejně jako Český velvyslanec Hynek Kmoníček v USA v červnu 2017, ji předá představitelům Austrálie.
Tím bude bezezbytku naplněn tvůj odkaz a splněn náš slib ti daný přísahou. Rád ti píšu tento otevřený dopis, ve kterém tě chci ubezpečit, že jak doma v České republice, tak v Americe a nyní i v Austrálii našlo se mnoho desítek ba stovek kamarádů, kteří se do našeho projektu zapojili, a bez kterých by uskutečnit naši Trampskou oslavu 100 let Československa a mezikontinentální jízdu Czech-Australian-USA Pony Expressu nebylo možné. Jsou to stovky osob mnohdy významného společenského postavení, ale především kluci a děvčata z trampských osad jak v České republice, tak v USA i Austrálii.
Franku, vyjmenovat všechny obětavé spolupracovníky při naplňování tvé myšlenky oslavy 100 let Československa 2017-2018 není možné. Jistě jako otec myšlenky tohoto ušlechtilého projektu dovolíš, abych tvým jménem poděkoval všem obětavým kamarádům v Austrálii, částečně tady v časopise ČECHOAUSTRALAN, do kterého jsi svou trampskou tématikou přispíval, a částečně rád poděkuji osobně při setkání s krajany. Dostalo se nám totiž té cti, že spolu s kamarády jezdci Amerického Pony Expressu a ostatními nejbližšími spoluorganizátory, jsme pozváni krajanskými spolky a organizacemi k besedám a společným oslavám zakončených snad i tancem. Zde jsou místa a města, kde se můžeme osobně setkat.
Je to jedinečná příležitost seznámit Čechoaustralany se smyslem a průběhem přepravy této pošty po České republice, USA a Austrálii.

Města a místa našich setkání v Austrálii:-

12. 4. 2018 - 14:00 Canberra, zahrada velvyslanectví
14. 4. 2018 - 18:00 Sydney, sál Sokola Sydney
15. 4. 2018 - CS Country klub Sydney
21. 4. 2018 - Národní dům Melbourne
27. 4. 2018 - Československý klub v Adelaide
28. 4. 2018 - 18:00 Československý klub v Adelaide

Tak Franku, po trampsku - AHOJ NA SETKÁNÍ S KRAJANY!

Jindra Bílek

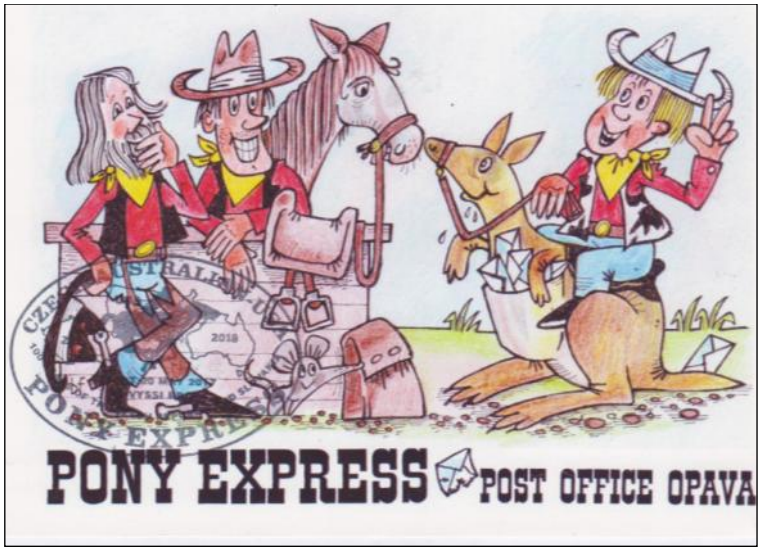

Marta Urbanová - Jalta

Přivezla z dálky vzpomínky z války
ne pro mne,
ale pro dva muže v parku,
kteří tu zaoceánskou bárku
kotvili svýma očima tady u mola.

Jeden měl prsten s antracitem
a zlato v kravatě,
seděl pohnutě a nemluvil,
druhý ulamoval suchý krajíc chleba,
sousta polykal, též nic neříkal,
v kabátku měl sotva rubl,
zřejmě zhubl pod tíhou metálů,
v několika řadách
válečných křížů na stužkách,
rezignací v děravých ponožkách.

Bílí námořníci,
dálných moří permoníci
zamávali pevnině.

Zlatý prsten vstal,
nashledanou dal v němčině
a mířil jako generál
co nevyhrál
k hotelu pro cizince.
Válečný hrdina hlavou pokýval,
za bílou mizející lodí se zadíval,
zatímco si obezřetně
svou skývu chleba pohlídal.

A zaoceánská loď
se k tomu rozhřešení druhé světové války
zdálky otočila zády.

Vladimír Stibor - O ptácích

Jsme jenom zoufalci,
dvakrát až třikrát přežijeme vlastní smrt -
a je to na nás vidět.
V keřích,
co hoří u cesty,
bloudí a opět se rozdýchávají hvězdy
z té zatraceně hlubší strany oblohy,
Nádech a výdech,
nic mezi tím,
protože to štěstí nedovoluje.
Dodnes tam přistávají ptáci,
poskakují spáleništěm
a najdou-li oharek,
něco v nich zatrne.
Déšť, co přijde,
staví pro ně ještě jednu galéru.

Vladimír Cícha - gordický uzel

to je v co proměnila se
Evropa, kolébka civilizace
střežící odkaz minulosti
odkaz klasiků
Řeků a Římanů
filosofů časů ztracených
dnes
kdy jejich filosofie pozbyla svého
oprávněného
místa
kdes?
mezi myslícími
mezi muži a ženami
kteří, nemuseli číst mnoho
ale četli inspirováni
touhou po vědění
dnes nahrazenou zvědavostí
na to
zda počitač velký
jak krabička sardinek
v dlani je silný dosti
k předávání tisíců zbytečností!

A majitel krabičky
aby dozvěděl se o
nespočtu informací
které sotva co společného mají
s odpovědí na otázku:
Proč vlastně jsme tady
dočasní hosté na zemi
kdysi vážení
a dnes odouzení k poznání
že co kdysi pravdou bylo
dneska se do lží proměnilo
s rychlostí
o které ani geniové
Newton a Einstein
muži vážení
neměli tušení

Evropu obchází strašidlo
dítek početí
v lůnech žen
jejichž muži
myslí jen
na proměnu Evropy k nepoznání
kde místo klekání
hlas muže i ženy bude řvát
jak sluší se na kalifát!

Události ve Staré Evropě
mění se
v ten uzel gordický
a jak dneska zdá se
ten zůstane nerozvázán
navždycky...

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22, Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

LŽI NEJEN MILOSRDNÉ

Karel Pokorný

„Lžou ženy v brokátech, faráři v ornátech, o lásce k nám oba lžou…“ Ke skupinám obyvatelstva, které tato píseň zmiňuje, bych rád přiřadil ještě společenskou skupinu, která si to zaslouží zcela mimořádně, a sice politiky. To přesto, že i jim - stejně jako nám všem - bylo již coby malým dětem vštěpováno, že se má mluvit pravda, že lež má krátké nohy, že kdo lže, ten krade a tak podobně.

Osobně neznám nikoho, kdo vychovával své potomstvo v tom, že se v životě má lhát, jako když tiskne. Děti se sice o pravdu zkraje možná i snaží, ale již brzy přijdou na to, že pravda přináší mnohé nepříjemnosti, že se se lží žije tak nějak lépe a radostněji a toto poznání ovlivní i jejich další životní pouť. Mám pocit, že na zeměkouli neexistuje nikdo, kdo by si občas nezalhal, a o trochu více to holt činí subjekty uvedené v záhlaví této úvahy. Ono to třeba v politice ani jinak nejde, i když se o to občas někdo pokusí. Pak dopadne třeba jako jistý Václav Havel, který šel do politiky s pravdou v ruksaku, aby posléze skončil jako poskok prolhané americké administrativy, na konci jejíchž – a tím pádem i jeho – údajně úspěšných aktivit stál ve finále islámský stát.

A ani se mi nechce domýšlet, co by se stalo, kdyby nám politici začali pravdu říkat. Že třeba, že za všechny ty na zeměkouli vydané papíry, ať již barevně potištěné, kterým říkáme peníze, nebo ty většinou černobílé, kterým říkáme cenné papíry, bychom si mohli tu celou naši planetu koupit momentálně již asi tak třikrát. Nebo si alternativně koupit obilí, které vyroste v roce 2030, protože do té doby je všechno, byť by dosud nevzrostlé, již rozprodané. Že v době, kdy se pohnula celá Afrika – bratru tak miliarda lidí – směrem na sever, se jakákoli migrační politika pokoušející se něco řešit posouvá na úroveň hospodských řečí. Že třeba v tom, čemu říkáme právní stát, jsme v soudních procesech vydáváni na milost a nemilost státnímu molochovi, kterého nezajímají vlastní zákony, a jehož hlavním posláním je připravit nás občany o peníze a mnohdy i o svéprávnost.

Takže je asi lépe věřit báchorkám a setrvat ve sladké nevědomosti nebo se to alespoň snažit předstírat. Tančíme sice tak trochu na jícnu sopky, ale to děláme již mnohá desetiletí, doposud to vycházelo a možná, že za to vděčíme právě šikovným lžím našich politiků.

Ono to tak bylo od nepaměti. V Evropě a leckde jinde je to, v čem žijeme, nazýváno křesťanskou civilizací. Jejím zakladatelem byl jediný člověk, spasitel, tedy nikoli člověk obyčejný, vlastně ani ne člověk, nýbrž syn boží, kterého jeho otec poslal na svět, aby hlásal lásku a spravedlnost. Aby na sebe vzal hříchy všech lidí bez ohledu na jejich povahu, náboženství, barvu pleti, vzdělání, skutky, inteligenci, dobrotu, zlobu nebo nenávist a umožnil jim vstup do lepšího světa, který se nachází mimo svět náš.

Je to krásné a to, že to není pravda, vědí dnes i ti, kteří se k jeho učení hlásí. Včetně organizace zvané církev, která má hlásání shora uvedeného jako povolání, a jejíž šéf se vydává za zástupce spasitele na zemi, neboť tento v mezičase vstoupil na nebesa.

Je to ale tak krásné, že tomu nemůžeme, nechceme a nebudeme říkat lež. Myslím, že akceptovatelným výrazem je slovo pohádka. A to, že ve jménu této pohádky dnes máme křesťanskou civilizaci, která si dala do vínku humanitu a přes všechny nedokonalosti je v tomto oboru i úspěšná, tak to je moc dobře. A to i přesto, že jejím základem není tak úplně pravda. Proto například o Vánocích rádi slavíme narozeniny jejího zakladatele a tváříme se, že věříme, že je opravdu má.

Přes to přese všechno se ale nemůžu - a nevím vlastně ani proč - zbavit pocitu, že by lidstvo mělo o pravdu usilovat. I když dělat si iluze o tom, že se někdy bez pomoci lži obejde, by asi bylo scestné. *(zVěstník Mnichov)*

Hana Gerzanicová

MILOSRDENSTVÍ

Milosrdenství je korunou
na stromu člověka,
v něm jeho lidská přirozenost
plně rozkvétá.

V něm vyzařuje skrytý
vzácný lidský dar:
ne v moci, slávě –
však tím, co člověk udělal.

Snad proto v životě
roste též bodláčí…
Pro lidské utrpení
peníze nestačí.

A pokrok, úspěch vědy
životu všechno nedá.
Člověk vždy člověka
na cestě životem hledá.

A je to lidské slovo
a je to pochopení…
Bez milosrdenství snad
v našich dnech úsměv není…

Člověk žijící jen pro své
blaho na zemi
je opuštěný tvor –
snad vlastně ztracený…

Čechoaustralanka Hana Gerzanicová oslaví letos v květnu devadesátiny

Kultivovaná krása básnířky má své nepochybné základy v raném mládí, kdy na ni působil její otec, profesor Vojtěch Šlauf, klasický filolog, který vydal několik publikací týkajících se poetiky básnického díla i morálních a životních reflexí. V roce 1949 následovala v dobrodružném přechodu hranic na Sušicku svého budoucího životního partnera. Ten se však nevyrovnal s psychickým nárazem exilu ani s individualismem anglosaského světa. V Německu i v Austrálii byla tak donucena převzít odpovědnost za rodinu se šesti dětmi, za její hmotné zajištění a začala učit na základní a na střední škole. Stesk po domově, manželova choroba, existenční zápas, vztah k dětem vyvolaly další emocionální pnutí a Hana Gerzanicová začala psát básně. Překonala kritické poznámky, že je příliš evropská, až získala několik cen Mezinárodní básnické společnosti USA.
Po listopadu 1989 se vrátila do Čech. Byla přijata do Obce českých spisovatelů a stala se iniciátorkou různých kulturních a společenských aktivit, které propagují českou kulturu v zahraničí a doma. Byla členkou Svazu australských spisovatelů a Svazu australských básníků, je členkou Československého ústavu zahraničního v Praze. Překladatelsky uvedla do české literatury australského baladika Banjo Patersona, v mnoha přednáškách představila umění australských aboridžinců, vydala řadu sbírek. Zdrojem, zárukou i hrdou oporou je jí navrácený domov, i když vzpomínky a logiku čtyřiceti let života nelze vykořenit. To je hlavní tón sbírky „Ve stínu eukalyptů“ (1996). „Nová epocha“ (1998) je pak o návratu domů, ale také o vděčnosti k pozdnímu vztahu k druhému manželu Michaelu Gerzanicovi, který ji zklamal jen jednou, svým úmrtím. V dalších sbírkách „Otisky v mlze“ (2002) a „Procházka se slunečnicí“ (2006). Hana Gerzanicová zdůrazňuje návrat k přírodě a jejímu blahodárnému míru v dnešním světě překypujícím konzumními hodnotami, úctu k Zemi, tak jak ji vnímalo například původní australské obyvatelstvo. Ptá se, kam mizí české vlastenectví a hrdost na staleté tradice a bohatou historii tak vyspělého kulturního národa, jakým je ten náš. V roce 2009 byla Hana Gerzanicová vyznamenána oceněním Významná žena ve světě.

DVA SVĚTY

Za hřbitovem mládí
jehličí, mech voní…
K moři jsem hodiny přenesla
co ztratila jsem vloni.

Na lípy myslím u moře,
na pláže v české zemi…
Dva světy táhnou – rozpůlí –
… v duši tak těžko je mi…

A přec stará láska zvítězí
s návratem v rodnou zem…
… Dotknout se vlastních kořenů
když stíny jdou večerem…

Pro mladou generaci hovořící pouze anglicky –
Zpravodajství o Praze na www.praguemonitor.com
FACEBOOK www.facebook.com/PragueMonitor

CHVÁLA A OŠIDNOST ČIPU

Vladimír Cícha

Dávno již kdosi moudrý a života znalý pravil: v životě člověka dojde ke chvílím, kdy jeho život promění se jen ve vzpomínky. (K tomu dodávám… pokud by se nedostavila katastrofa Alzheimer…) Následující úvaha mohla by se také jmenovat o dvou stranách jedné mince.
K takovému pojednání mi teď stačí pobyt v druhém svém domově, který jsem si zvolil po přepadu armád mojí domoviny v roce 1968.

Kolik událostí od onoho srpna poznamenalo i můj život! Jaký to úkol vyznat se v tom nejen chronologicky, ale i jinak, pocitově. A což jedním z pocitů vhodných pro takovou situaci není právě nostalgie? Na sklonku života dostavuje se stále silnější nutkání k jakési bilanci. Velcí spisovatelé, učenci, či lidé jinak významní, pořídili o tom obsáhlé spisy. Zajímavá c. v.

Technologické a technické výsledky lidského kumštu většinou obdivuji, jindy přijímám s poněkud nejistými obavami z toho, kam asi ten vývoj povede, a zda to bude vždy jen k prospěchu lidstva, zeměkoule obyvatel. Na to se, nejednou, názory laiků i odborníků různí. Nejsem takový zpátečník a staromilec, abych neocenil pozitivní dopad moderní techniky a technologie. Abych byl konkrétní, pokud jde o Digital, stačí mi zázrak emailu a internetu. Hledím na plošku monitoru velikosti jen o málo větší než formát A4 a žasnu, když si na něm připomenu koncert, divadlo, film, minulost, a uchvátí mne touha ten čas si nadále připomínat. Kdysi zůstalo jen u takového přání a paměti schopné a ochotné to učinit.
Dnes ale i ten můj z druhé ruky zakoupený počítač zvaný *laptop* po dvou stisknutích příslušných tlačítek navrací mne do radostnějších časů minulých. A do časů, v mém případě naštěstí hodných připomenutí: let šedesátých v Praze, mém městě milovaném.

Bylo to nejen *Pražské jaro*, ale celá léta šedesátá, ba i konec let padesátých, po teroru let nedávno předchozích, jež vešla do historie jako hrůzná léta padesátá, ale deset či dvanáct let následujících, která se nezapomenutelně vepsala do mojí paměti. Jsou v ní dosud, ač více i méně poznamenána časem.

Čas však pokročil, mám ten *laptop* a v něm zázrak zvaný YOUTUBE. Ano, pro mne, ač technika jiného druhu, je to zázrak! Je to potěšení z možnosti návratu do radostných časů nejen mého mládí, ale těch několika nemnoha let života v Praze před jejím opuštěním, jež vysmekla se z tenat totality a debility.

Klik… Klik… a vidím a slyším Vlastu Průchovou zpívat, slyším a vidím orchestr Karla Krautgartnera a pak Karla Vlacha v záznamu… a je to let lety až k těm časům, kdy za panování Antonína Dobrotivého život se navracel do radostné normálnosti za fanfár znějících z Rokoka, Reduty, Semaforu, z těch divadel malých forem, ale velikého významu… a defilují v záznamech i mojí pamětí další věrozvěsti těch nastávajících lepších časů, Jiří Suchý a Eva Pilarová, Eva Olmerová, Waldemar Matuška, Milan Chladil, Yveta Simonová, Rudolf Cortéz, ale i Arnošt Kafka, a pak ryzí jazz Studia 5 a SH Quarteta a další a další… a to je ta pěkná strana stejné mince, fenomenální Digital, který mi umožňuje tak nádherný návrat do krásných časů… bez terorismu, bez čínské okupace světa, bez levicového extremismu jako pokračovateli bývalé diktatury, migrace chybně zaměňované za legální imigraci… jenomže dnes nezní mi těmi časy krásná muzika, ale jen paskvil hard rocku a rapu…

Nejde ale jen o hudbu vyvolávající nostalgické, báječné vzpomínky, na onom Youtube lze nalézt historické dokumenty úžasné ceny a zajímavosti, filmy, koncerty, račte jmenovat a to mne napadá ona moudrost o minci, které vždy má dvě strany a už se mi to v hlavě začíná šikovat, - dnes už i odborníky prokázaná škodlivost onoho hromadného a všeobecného využívání té techniky, technické dokonalosti… v roce 1989 v jedné svojí grafomanii *As time goes by* po schodišti u Galerie ve Vancouveru sestupuje černoch, takový podivín v extravagantním oblečení, kterého jsem potkával, jde volným krokem a na konci schodiště zapaluje si vyhaslou dýmku, a v téže chvíli po témže schodišti spěchá elegantní muž, muž byznysu nepochybně, u ucha malou krabičku, do které hovoří, cosi důležitého sděluje, napětí ve tváři a povídka končí otázkou, kdy ulice budou plné mužů a žen s takovými krabičkami u ucha… dneska pohled běžný a každodenní.

A to už se ozývají odborníci, psychologové a psychiatři, rozmáhá se mezi mládeží závislost na těchto krabičkách plných zahlcujících informací, vyšla dokonce od německého autora kniha *Digitální demence*, Digital jako novodobá droga, pro někoho užitečná, pro jiného škodlivá a nebezpečná, pojednou se ocitám v oblasti, o které možnost psát je dopřána i laikovi v sociálních vědách.

Přiznám, že takovou krabičku, jeden z mnoha modelů, který dnes může být hitem a za týden obstarožním krámem, nevlastním. Technickou stránku věci obdivuji, sotva ji chápu, ale vystačím si s oním laptopem, což je pro mne také nemalý zázrak, třeba co všechno se vejde do věcičky zvící kousku tesařské tužky a zvané *memory stick!* Kolik informací… neuvěřitelné!
Malinko jsem se rozpálil touto zapeklitou poněkud úvahou a tak teď udělám co? Poklepu si na Youtube a pustím si koncert Erolla Garnera. I v Americe, v kapitalismu s povětšině lidskou tváří byly báječné časy…

AUSTRÁLIE Z NEBE

(pokračování 4 - dokončení)

Jiří Pruša

Den 15

Poslední den společného letu s Ianem Fraserem. Tentokrát krásné počasí a tak jsme vyletěli hned asi 30 km východně nad moře, abychom se dostali nad sérii korálových ostrovů. Jakmile jsme se stočili na jih, přeletěli jsme obratník Kozoroha. Korálové ostrovy vyskakovaly jeden za druhým a my jsme jen zběsile fotili. Pak jsme se dostali k ostrůvku Lady Elliot Island, kde mapa ukazovala přistávací dráhu, ale bez jakýchkoliv dalších informací. Ostrůvek jsem obletěl a viděl, že tam přistává letadlo a kolem dráhy stojí na zemi už více jiných. Rozhodl jsem se přistát taky. Dráha byla neuvěřitelně hrbolatá, a když jsme zastavili, hned se na nás vrhlo několik chlapíků a začali nám nadávat, jak to, že jsme tam přistáli. Řešil jsem to omluvami a vysvětlováním naší mise. Postupně se zklidnili a nakonec jsme se spřátelili. Peter se mi pak omluvil, ale řekl, že musíme pryč, protože to je letiště vyhrazené jen pro jakousi cestovku, která tam dělá kurzy potápění. Tak jsme nahodili motor a zase jsme odletěli. Přistání jsme tam ale zvládli, všechno jsme nafotili a nafilmovali, a o to šlo… Po dalších pár desítkách minut letu jsme přistáli na travnaté dráze letišťátka Orchid Beach, asi 5 metrů od pláže na Fraser Island. Původně jsem chtěl přistát přímo na pláži, ale nakonec jsem to z více důvodů neuskutečnil – pláž byla zčásti pod vodou a tak byla trochu úzká, po pláži jezdilo hodně 4WHD, dověděl jsem se, že na přistání na pláži je potřebná licence, kterou nelze dostat. I tak se nám ale podařilo při pojíždění po travnaté ploše zabořit do písku a tak to bylo skoro jako na pláži.

Sunshine Coast

Trochu jsme pojedli a pak jsme pokračovali nad asi 200 km krásných, téměř prázdných pláží ostrova Fraser Island i pobřežím Sunshine Coast a Moreton Island. Kolem čtvrté odpoledne jsme sedli na letišti Archerfield, Brisbane. Zítra už zase poletím sám. Chci se dostat na letiště Maintland (YMND), severně od Sydney.

Den 16

Ian mě dopoledne odvezl na letiště a dál už pokračuji zase sám.

Další zajímavá oblast byl Gold Coast, což je prý zřejmě nejluxusnější plážová oblast v Austrálii. Vyžádal jsem si průlet „Západním VFR koridorem“, tzn. západně od zdejšího celkem frekventovaného dopravního letiště a děsil se z toho, jaké tam u pláže mají vysoké betonové mrakodrapy. Nevím, jestli se tam může člověk cítit dobře… Pokračoval jsem nad pobřežím ve svých obvyklých 1500 stopách a doletěl k nejvýchodnějšímu bodu australské pevniny – Cape Byron, na kterém je i maják. Tak to byl poslední bod – nejjižnější, nejzápadnější, nejsevernější body už mám, a tohle je poslední do sbírky. Zítra chci obletět Sydney a přistát na letišti Camden, čímž by se měl uzavřít celý okruh kolem Austrálie.

Den 17

V Port Macquarie jsem spal v prázdninové kabince hned u letiště. Ráno mě probudil těžký déšť a bouřka. Počasí příliš letově nevypadalo, ale vstal jsem a všechno připravil jako normálně. Vzal jsem ruksak a vyrazil. Nejdřív jsem musel kohosi přemluvit, aby mě pustil na letiště, a pak jsem v končícím dešti došel k letadlu. Všechno jsem připravil, udělal prohlídku a chtěl nahodit motor – na vrtuli ale seděl hezký ptáček a mně bylo líto ho vyplašit tím, že budu nahazovat. A tak jsem čekal a fotil. Vydržel tam dlouho, ale pak odletěl, já jsem nahodil a pojížděl na dráhu 21. Chtěl jsem odletět co nejdříve, protože během chvíle se mělo objevit linkové letadlo Qantas ze Sydney.

Kvůli aktivovanému prostoru jižně od letiště jsem se stočil na jihozápad. Pahorky se zvyšovaly, pak z nich byly kopce a nakonec hory, na kterých a nad kterými byla těžká mračna. Chvíli jsem hledal nějakou díru, kudy se prosmýknout, ale nepodařilo se mi to a hory kolem mě byly stále vyšší. Rozhodl jsem se tedy vydat na jihovýchod směrem k moři, kde seděl těžký mrak. Podél pobřeží je to vždy bezpečnější, jenom tady bylo ještě potřeba proletět řízeným prostorem aktivního vojenského letiště. Průlet jsem dostal povolený a tak jsem pokračoval směrem na Sydney. Tam

jsem plánoval vyžádat povolení pro Scenic route 1 – nad přístav/operu/most a pak sklesat na VFR trasu Victor 1, která se létá v 500 stopách. Cestou jsem poslouchal ATIS Sydney, připravoval frekvence a opakoval si postupy pro Scenic route i VFR trasu Victor 1.
Když jsem si Scenic rout vyžádal, tak mi řídící vyčetl, že jsem si nepodal plán, ale nakonec mi přidělil squawk, dal instrukce ohledně výšky a směru letu a já jsem se vydal nad město. Pohledy byly velkolepé, ale tlak na mě byl taky velký – řídící Sydney approach kontroloval každý můj pohyb a korigoval mě, a já jsem se k tomu ještě snažil fotit. Udržet stejnou výšku i správnou polohu není v takové situaci jednoduché… Pár fotek jsem udělal, ale zároveň jsem nechtěl zapříčinit žádný průšvih a tak jsem to nemohl přehánět. Po chvíli jsem dostal instrukci, abych se vrátil k pobřeží. Vyžádal jsem si sestup do 500 stop a vstup na trasu Victor 1. Řídící mě ještě poslal nad pláž Manly a tam jsem směl sklesat. Oblet pobřeží kolem Sydney v 500 stopách bylo taky velmi zajímavé. Na jihu trasy Victor 1 jsem pak ještě přeletěl prodlouženou osu dráhy letiště v Sydney, pak jsem obletěl aktivovaný prostor jižně od Camdenu a v 1.45 ráno UTC jsem přistál na dráhu 06 letiště Camden.
Tím expedice skončila – 90 hodin letu, asi 18000 kilometrů, 4500 litrů paliva, 17 dní, oblet celé Austrálie. Odpoledne jsem pak Sydney obletěl ještě jednou s dalším pilotem, abych se mohl plně věnovat fotografování a filmování. Večer jsem vlakem dojel do Sydney. Když jsem přišel do pokoje, vyndával jsem si věci z kapes a našel jsem tam – klíčky od Cessny. Takže teď musím vyřešit, jak je dostat do Camdenu. V nejhorším

KREV SNĚHU

Franci Urban

Vše začalo v pátek. Ten den jsme se balili a připravovali na dobrodružství, které čekalo v alpských horách. Tam na nás čekal čtyřhvězdičkový hotel se spousty lákavého jídla, luxusní wellness a prostorné bílé pláně sjezdových drah. Po příjezdu na hotel jsme se ubytovali ve svých apartmánech a šli jsme na uvítací drink, - pozornost a přivítání v hotelu. Cinkli jsme si tedy na šťastný a pohodový týden v horách. Tehdy jsme netušili, že odjedeme o jednoho míň.

Ráno jsme vstali a šli na snídani, při které jsme konzultovali počasí, dráhy, které sjedeme, v kolik se sejdeme na obědě a kdy se večer půjde do wellness. Ten den si budu pamatovat nadosmrti. Při posledním sjezdu před obědem se stala tragédie, kterou s těžkým srdcem budu líčit. Po snídani jsem se podíval na hodinky a oznámil jsem skupině, že v 11:45 si dáme sraz před restaurací. Všichni si nazouvali lyže, oklepávali od sněhu přeskáče, nasazovali kukly a brýle. Dali jsme se do pohybu. Sjel jsem dva sjezdy a připravoval se na třetí. V tu chvíli mě nenapadlo, že se stane taková bolestná hrůza. Jeden z kamarádů svižně řezal zatáčky do slalomu. Při jedné z posledních zatáček se mu odepnula lyže.

Zařval jsem: Kristiáne!

V tu kratičkou chvilku vyletěl z dráhy a spadl ze srázu dolů. Srdce mi bušilo, ruce se mi třásly hrůzou, nemohl jsem racionálně přemýšlet. Neváhal jsem a rychlostí větru jsem sjel k místu, kde jsem ho spatřil naposled. Sundal jsem si lyže a přiběhl ke srázu. Ten pocit, zda žije nebo je mrtev, byl vyčerpávající. Podíval jsem se dolů a spatřil krvavou skvrnu pod hlavou Kristiána. Ležel tam dole sám. Ve své krvi. Hleděl jsem na něj a byl v absolutním šoku a hrůze. Cítil jsem, jak mi tělem probíhá mravenčení. Musel jsem ze sebe tu hrůzu a bezmoc dostat.

Kristiáne, proč?

Pomozte mu někdo, zavolejte horskou službu, vrtulník, dělejte něco!

Lidé kolem pobíhali jak mravenci a já se upřeně díval na to purpurově temné místo pod Kristiánem. Nevnímal jsem svět, jenom tu bolest.

V ten večer jsem se zamkl do koupelny, napustil si horkou vanu a ležel v ní. Nehybně. V depresích. Mé tělo se ve vodě ani nepohnulo. Stav vyčerpanosti. Myšlenkami jsem byl jen u toho momentu, kdy se mu odepnula lyže a já si zpětně uvědomil tu chvíli, kdy jsme dávali lyže na seřízení. Když se Kristiána ptali, zda je pokročilý lyžař, on nepochopitelně řekl, že není. To osudové ne ho sprovodilo ze světa. Věděl, že je zkušený lyžař, a přesto řekl, že není.

Vrátili jsme se domů a následoval pohřeb. Poslední rozloučení. Doposud jsem se neodvážil jet do Alp. Ten pohled na hory mě děsí. Mám strach, že zase otevře ránu, která mě tak zasáhla.

CZECHOSLOVAK TALKS

Projekt *Czechoslovak Talks* vznikl v roce 2016 pod hlavičkou Nadačního fondu Dotek (www.dotek.org). Nadační fond Dotek se od roku 2008 finančně spolupodílel na realizaci celé řady aktivit spojených s podporou Čechů a Slováků žijících v zahraničí, díky úzkému kontaktu s krajanskou komunitou jsme měli možnost setkat s mnoha velmi inspirativními životními příběhy československých krajanů. *Czechoslovak Talks* zahrnuje životní příběhy Čechů a Slováků po celém světě - příběhy osobních vzestupů a pádů, příležitostí a překážek a zejména životních zkušeností, které by měly být zachovány pro budoucí generace. Pokud chcete být součástí projektu *Czechoslovak Talks* či znáte někoho ve svém okolí, jehož životní příběh by měl být uchován pro další generace, pak nás kontaktujte na emailové adrese: m.kanakova@czechoslovaktalk.com, tel. CZ +420 221 719, info@czechoslovaktalks.com, www.czechoslovaktalks.com

PŘÍBĚH PETRA MESSNERA

„Možná byl můj život snůškou podivuhodných náhod, nevím. Teď, když je mi 80 let a nedávno mi zemřela žena, kterou jsem znal a miloval takřka celý život, nad tím hodně přemýšlím.
Jmenuji se Peter Messner a toto, spíš německé jméno mi několikrát pomohlo, třebaže jsem původem Žid. Před válkou jsme žili v Československu, a když se v Německu dostal k moci Hitler, můj prozíravý otec tušil, že tím to neskončí a rozhodl se emigrovat. Prostě jednou přišel a oznámil mé matce, mě a mým sourozencům, že se mu (za velké peníze) podařilo sehnat víza do Ekvádoru. Za dva dny jsme měli odjet do italského Janova a tam čtrnáct dní čekat na loď.
To víte, byl to pořádný shon, ale nakonec jsme všechno sbalili a vyrazili do Itálie. V Janově jsme se ubytovali v malém, ale čistém hotelu na kraji města. Moc jsme z něho nevycházeli, protože jsme samozřejmě věděli o nenávisti italských fašistů vůči Židům. Ale jednou, když šel otec nakoupit, zachránil člověka. Řítilo se na něho auto a on ho v poslední chvíli strhl k zemi. Neznámý byl pochopitelně otci vděčný a dal mu vizitku se slovy, že pokud bude něco potřebovat, může se na něho obrátit.
Jméno na vizitce patřilo vysoce postavenému členovi Národní fašistické strany Itálie. Paradox, že?
V den odjezdu panoval zmatek a dlouhé dvě hodiny jsme stáli ve frontě na odbavení. Když na nás přišla řada, otec zjistil, že pasy nechal v hotelovém trezoru. Protože další loď odjížděla až za měsíc, nezbylo nám, než si vzít taxi a pokusit se přivézt dokumenty ještě v poslední hodině před vyplutím. Ale když jsme přijížděli k přístavu, slyšeli jsme obrovskou ránu. Loď, s níž jsme měli odjet, vyletěla do povětří po zásahu torpéda. Nikdo nepřežil. Pro celní úředníky ani my.
Byli jsme uvedeni v seznamu cestujících na potopené lodi. Neměli jsme kde bydlet, zbylé peníze by sotva stačily na nové lodní lístky… Tehdy si otec vzpomněl na vizitku, zavolal na uvedené číslo a za několik minut stál zachráněný fašista před námi. Nabídl nám ubytování ve svém domě na celý měsíc a před odjezdem dal otci dopis, který měl v případě jakýchkoli problémů ukázat vojákům nebo policistům.
Takže jsme přece jen dorazili do Ekvádoru. Nebylo to tam zrovna nejhezčí, ale byla tam svoboda. Z Evropy přicházely během války děsivé zprávy. A po válce to nebylo o moc lepší.
Jednou mi po návratu z práce otec oznámil, že se mu podařilo zajistit mi studium ve Spojených státech.
A tak jsem odjel do země plné možností, o kterých se mi dosud ani nezdálo. Byl jsem nadšený, problém byl ten, že jsem tam mohl zůstat pouze do ukončení studií. Dostal jsem proto spásnou myšlenku, že vstoupím do armády. Kupodivu mě vzali a já pak během korejské války sloužil jako barman v důstojnickém klubu. Jednoho dne jsem tam přinesl koktejl nějakému generálovi, který se mě zeptal, kdo jsem a odkud pocházím. Popravdě jsem mu řekl, že jsem z Československa a že rodinu mám v Ekvádoru. Také jsem se zmínil, že se do Ekvádoru po skončení vojenské služby musím vrátit, i když bych raději zůstal ve Spojených státech. Generál se zamyslel a pak mi řekl, že jedinou možností je udělení výjimky americkým Senátem, a to že je těžká věc, ale že se pokusí mi ji zajistit. A věřte nebo ne, za dva měsíce jsem ji obdržel. Teprve potom jsem zjistil, že tím generálem byl Dwight D. Eisenhower.
Můj život je plný zajímavých náhod. V souvislosti s Československem jsem se třeba dozvěděl, že v Praze vlastním dům, který mi komunisté zapomněli zkonfiskovat. Díky českým přátelům se mi ho podařilo získat zpět. Do České republiky jsem se však již nepodíval a vzhledem k mému pokročilému věku se tam bohužel ani nechystám.“

Peter Messner se ve svém vysokém věku podruhé oženil a žije šťastně a spokojeně v USA.

Jak „Holka Modrooká“ nesedávala u potoka, ale vyzrála nad totalitní mašinérií…

Alena Klímová - Brejchová

Ach, to tedy byla jízda! Psala se tehdy data roků s číslicemi 1958 a 1959 a totalita komunismu v Československu byla v plné síle. Avšak dlouhonohá dívka s podivně modrýma očima a temnou hřívou vlasů chtěla tancovat své motýlí tance, líbat se se silným a přitažlivým mladým mužem, a také tak trochu dostudovat. Měla však vážná a dráždící stigmata. Byla jedinou dcerkou vážené a zámožné rodiny, a to bylo neodpustitelné. Tehdejší, k vládě jako slepý k houslím přišlé „dělnické třídě“, též zaměstnancům to jejího děda, leželo i toto skoro ještě dítě v žaludku a s chutí jí a celé rodině šla po krku. Její ušlechtilý a vysoce vzdělaný otec příkoří a zákeřnou zášť lidu už nerozdýchal a právě v těchto létech se prokašlával k velkému transitu s názvem Smrt. On, zahraniční pracovník na německých a rakouských konzulátech, statečný legionář na ruské frontě, jmenovaný a vyznamenávaný samotnou vládou T. G. Masaryka.

Modrooká dívka po jeho pohřbu byla v černém smutečním oděvu ještě štíhlejší, a černý závoj dýmu stoupající z komína pražského krematoria již nikdy nevytěsnila z paměti. Jakýmsi zázrakem se přesto dostala na studium ve škole v pražském Podskalí a chyběl už jen rok a půl do jejího ukončení, když přišel ON. Silný sličný muž, o dvanáct let starší než Modrooká, který do velké míry dokázal zastoupit jejího otce-ochránce. Ach, zatočil se s ní svět a ona dokázala už jen vidět jeho skvělý bělostný úsměv, tělo antické sochy, po kterém silně toužila a ono se stalo na dlouhé třicetiletí jaksi i tělem jejím… Stalo se, co se stát muselo. Otěhotněla a ctihodná puritánská rodina její matky odmítla cokoli mít společného s jejím, přímo do maturity cíleným porodem nového příslušníka rodu. Zamilovaná dívka, skoro ještě také dítě, si nevěděla rady a ranní nevolnosti ve školních škamnách šlo jen těžko utajit před ostrými pohledy v režimu angažované paní profesorky.

Osud dívky však měl svůj přesný plán. Cestou domů, v jednom z velmi temných prosincových večerů, už blízko matčiny pražské vily, se k ní rychle zezadu přiblížil temný stín. Vrhlo se na ni podivné páchnoucí individuum bez tváře. Snad mělo jen ruce, chladné a bolest působící, které se jí dotýkaly po celém těle. Nikdy si nedokázala vzpomenout, zda křičela o pomoc, zda se bránila, bylo to jako zlý sen, ze kterého se probudila s třesoucími se nožkami, když postava ve špinavém „huberťáku“ kamsi do přilehlých křovisek zmizela. Nepamatovala si, jak doklopýtala do svého domova, který tak ležel v žaludku tehdejšímu „uličnímu výboru“ strany komunistické a jejímuž vedení byla matka Modrooké vítanou a zcela bezbrannou kořistí. Objektem pomstychtivosti náhlou mocí oslněných zlolajníků, která tehdy neznala pro obě postižené ženy mezí.

Díky silnému úleku, po týdenních strastech, v temném bezútěšném prosincovém ránu, přišel na svět malý krvavý uzlíček. Celou noc dívka velmi trpěla, aniž by jí matka pomohla, poradila, postarala se. Nestála o vnoučátko. Po té silné ztrátě krve si nepamatovala, jak se ráno dostala do Podolského sanatoria, kde byla ošetřena. Bylo by bývalo patrně lépe, kdyby tam nebyla převezena. Ani ve snu by jí tenkrát nenapadlo, jak strašlivé následky toto dění bude pro ni mít. Za čtyři dny už opět seděla ve školní lavici, ztráta plodu měla přece být pečlivě utajena… a právě psala jakousi písemku z jazyka českého, když se otevřely dveře a do třídy, uvedena ředitelem školy, vkročila dvojice zachmuřených mužů v dlouhých kožených kabátech. Vytáhli zděšenou a zesláblou Modrookou z lavice a odvezli ji na mnohahodinový výslech na policii.

Trval dlouho do noci, a to bez jediné sklenky vody, natož jídla. Jediné bylo na programu. Přinutit bledou a zesláblou dívku k přiznání, kdože či spíše jaká „andělíčkářka“ jí odpomohla od těhotenství. Anonymní udání z ulice leželo na policejním stole a marné bylo dívčino rozklepané vysvětlování, že šlo o spontánní dění. Přepadení Modrooké bylo totiž, na matčinu žádost, před policií hloupě utajeno. I po více než půlstoletí byl pro ni tento výslech zahalen do jakési špinavé a páchnoucí mlhy. Jenže reakce dívčiny školy byla více než adekvátní této prožluklé době. Po problémovém absolvování maturity byl vydán „posudek“ či spíše abnormálně zlý odsudek. Žádná instituce, žádný podnik se neodvážily - tehdy už vdanou paní - zaměstnat. Přesto vše její odvážný a inteligentní manžel dokázal své nové rodince zručně pomáhat. Nebyl totiž z „buržoasní rodiny“, a tak byl špatně napadnutelný mocnými.

Nakonec mladá žena, už s osmiměsíční maličkatou dcerkou se zlatými kudrnami a nebesky modrými očky, dokázala najít cestu z té posudkové šlamastiky. Měla té divoké totalitní láje zkrátka dost… Při vyplňování nejrůznějších dotazníků, které byly politováníhodnou součástí té doby kádrováků padesátých let minulého století, vepsala konečně pevnou rukou do kolonky s názvem „původ manžela“ dvě slova: *„původ DĚLNICKÝ“*. Nebyla to pravda, její manžel byl odborník ve strojním průmyslu, ale spíše z rodiny lidí chudších. Proto byl necháván

komunisty vcelku na pokoji. Avšak tato dvě slova působila jako to správné a konečně nalezené… kouzelné zaklínadlo. Od této chvíle směla být zaměstnána, a tak pomáhat manželovi živit další děti, které rychle přicházely na tento podivuhodný svět. Po prvé mateřské dovolené, trvající čtyři měsíce, směla nastoupit do fabriky na zpracování ovoce a zeleniny, k pásu, jako dělnice. Směla mladými prsty odstopkovávat vonící záplavu zralých jahod. Ano ruce - prsty bolely. Brzy potom však směla uplatnit i své odborné vzdělání a několik zajímavých let pracovat jako vedoucí laboratoře a kontrolor výroby v pražském závodě, vyrábějícím tehdy dobré a kvalitní nápoje. Byla to náročná a úspěšná škola života, ze které těžila po celý další pracovní život, později mnoho let i ve sféře vědecké.

Tak, i takto prostince - a ne příliš rafinovaně, se tehdy podařilo „holce modrooké“ vyzrát nad obludnostmi komunistické mašinérie.
(Vlastně se nad tím vším už usmívám, vyslovuji díky a po přesně šedesáti letech se mi zdá, že to snad ani nebyl… nádherný a úspěšný život můj…)

O bolestivé lásce

Vladimír Stibor

Pozná bolest,
že se za ní nikdo neohlíží?
Věří na tichou lest,
jako světlo se rozlévá a pak se plíží,

prosí vroucněji než poutníci
o chýši – nevědí, že lehla popelem.
Zešednou od bláta jako viníci,
ruce se jim chvějí pod stolem;

drží a drtí v nich tu svou minci,
pravý majitel zlomil včelí svíci,
voskem zalil stopy neklidu

a teď nás nutí říci,
kdo s kým tu spal a lhal trochu noci;
sehnul jsem se pro ni, víc už nemohu.

***Bulletin ČSUZ** připomněl ve své stálé rubrice ‚Výročí v krajanském kalendáři‘, že*

~ 5. prosince 1927 - před 90 lety - byl v australském Sydney založen krajanský spolek „Československý kroužek“. Dnes již neexistuje. V Sydney působí pouze slovenský spolek a český Sokol.
~ 10. prosince 1937 – před 80 lety – se v Praze narodil dr. Karel Jan Schwarzenberg. Pochází z orlické větve rodu, kterou za druhé světové války pronásledovali nacisté a po únoru 1948 komunisté. V roce 1948 s rodiči emigroval do Rakouska. V Rakousku vedl lesní závod a dva menší zemědělské a turistické podniky. V 80. letech byl předsedou Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva. Proslul svou podporou disidentskému hnutí v Československu. Na jeho zámku v Bavorsku byl archiv československého disentu a exilu. Po 17. listopadu 1989 přijel do vlasti, kde zpočátku působil jako poradce a později jako vedoucí kanceláře prezidenta republiky Václava Havla. Po odchodu z této funkce stál v čele Nadace Bohemiae. Když v červnu 1999 vyšly v Lidových novinách výsledky ankety s názvem „100 nejbohatších Čechů“, Karel Schwarzenberg se umístil na prvním místě. V roce 1990 přijal Karel Schwarzenberg funkci čestného předsedy Československého ústavu zahraničního a podržel ji až do roku 1992. V roce 2007 byl ve vládě Mirka Topolánka jmenován jako nestraník na kandidátce Strany zelených ministrem zahraničních věcí.
~ 7. ledna 1958 – před 60 lety zemřel v Londýně ve Velké Británii novinář a politik dr. Hubert Ripka. Narodil se 26. července 1895 v Koběřicích u Vyškova. Před okupací Československa odešel již v roce 1938 do emigrace do Francie, kde se stal členem Československého národního výboru v Paříži, ale po okupaci Francie odešel do Velké Británie, kde pracoval nejprve jako státní tajemník v ministerstvu zahraničních věcí exilové vlády, pak státní ministr v tomtéž ministerstvu. Po návratu do vlasti v roce 1945 byl jmenován ministrem zahraničního obchodu. V letech 1945 až 1948 byl členem předsednictva Národně socialistické strany a poslancem Národního shromáždění. V letech 1946 až 1948 byl členem Československého ústavu zahraničního a jeho členský průkaz měl číslo 2 (Jan Masaryk měl číslo členského průkazu 1). 20. února 1948 podal ve vládě demisi a hned po 25. únoru odešel opět do exilu, kde byl členem Rady svobodného Československa a dalších krajanských exilových organizací.
~ 21. ledna 1858 – před 160 lety – se ve Frankensteinu v pruském Slezsku narodil Jiří Viktor Figulus, poslední mužský potomek z rodu Jana Amose Komenského. Pramatkou rodu Figulusů byla dcera Komenského Alžběta, provdaná za Petra Figuluse Jablonského, věrného druha a spolupracovníka Jana Amose Komenského. Otec Jiřího byl lékař a Jiří byl nejmladší ze sedmi dětí.

jooble Mezinárodní vyhledávač pracovních nabídek https://cz.jooble.org/

Touha po cizích krajích ho ve dvaadvaceti letech přivedla až do Jižní Afriky. Právě zde byl pozván k notáři, kde se dozvěděl, že jeho poslední příbuzný padl na bojišti první světové války, a že on je jediný mužský potomek svého rodu. Notář mu přitom předal platinový prsten Komenského. Zároveň si nechal podepsat závazek, že prsten nikdy nedá z ruky, ani jako zástavu v případě nejvyšší nouze, a předá jej za stejných podmínek jen svým potomkům. Prsten totiž prošel rukama sedmi generací a k Jiřímu doputoval až po 270 letech. Úplnou náhodou se před Vánocemi roku 1918 v klubu dočetl o vzniku Československé republiky a v článku se objevilo i jméno J. A. Komenského. To mu připomnělo, že je původem Čech. V červnu 1921 přijel se svou osmiletou dcerou Gertou do Prahy. S ním se do vlasti vrátil i onen platinový prsten. Gertu zanechal v Praze, neboť jí chtěl zajistit vzdělání a zvládnutí češtiny. Nakrátko se vrátil do Jižní Afriky.
Po návratu se natrvalo usadil v Praze a v roce 1924 se s dcerou stali občany Československé republiky. Jiří Figulus se rozhodl věnovat sbírání literatury týkající se Komenského a pořádat přednáškové turné po vlasti. Mnoho času věnoval objíždění míst spojených s životem velkého předka. Na cestách se nachladil a vážně onemocněl. Zemřel 27. července 1927 v Praze. Jeho dcera Gerta šla ve šlépějích svého předka – stala se učitelkou. Naposledy žila ve Spojených státech amerických.

V muzeu Antonína Dvořáka

Byla už skoro noc, a tak světlo v domě
zmnohonásobovalo intensitu ticha
po hudbě, která před chvílí dozněla.

I malý sál byl prázdný, pouze viola,
dvoje housle a čelo ležely unaveně
vedle svých, jako rakve černých pouzder.

Galerie v Luganu

Byl to podepsán Picasso anebo Braque
na obraze ženy ve zlatých šatech,
jenž tě tolik (až hypnoticky) fascinoval?

Pohlednici se zlatou ženou, cos mi pak poslala,
jsem ztratil, zato odraz světla na tvém obličeji
v polotemné galerii v Luganu – ten stále mám.

Josef Tomáš - Obrazy malované slovy, 2002

ČESKÁ CARMEN

Soňa Svobodová

Foto Artur Koff

Andrea Tögel Kalivodová je známá česká operní pěvkyně a mezzosopranistka, která se proslavila nejen díky svému talentu, šarmu, vytrvalosti, pokoře, ale i díky excelentnímu ztvárnění řady operních rolí, z nichž obzvlášť vyniká její Carmen ve stejnojmenné opeře George Bizeta. I přesto, že se narodila na Moravě, ji osud nasměroval ve dvaceti letech do Prahy, kde vystudovala hudební fakultu Akademie múzických umění. Tím se jí otevřela cesta na přední operní evropská, americká a japonská jeviště a scény. Kromě toho, že je úspěšnou vítězkou řady mezinárodních pěveckých soutěží je i velkou bojovnicí, neboť se ve svém mládí ocitla v ohrožení života, kdy ji v patnácti letech srazil motocykl, poté dokázala zvítězit nad nezhoubným nádorovým onemocněním i nad prodělanou mozkovou příhodou. Přesto, že v hloubi duše uvažovala i o studiu žurnalistiky, redaktorka se z ní nestala.

Jaký byl tedy onen prvotní impuls, který ji nasměroval na dráhu operní pěvkyně?

Prvním velkým impulsem pro mne bylo zhlédnutí představení opery Carmen, které mi natolik učarovalo, že jsem pak šla tvrdě za svým cílem. Proto jsem šťastná a moc si toho vážím, že tuto hlavní roli mohu ztvárňovat i na scéně Národního divadla.

Vzpomenete si ještě na své úplně první představení, kterým jste zahájila svou kariéru operní pěvkyně a mezzosopranistky?
Určitě, mým prvním představením byly dvě komorní opery „Rytíř a smrt“ a „Jelizaveta Bam“ od Vladimíra Wimmera, uvedené ve Státní opeře Praha v rámci operního projektu "Bušení na železnou oponu“.
Vaší milovanou rolí je Bizetova Carmen. Proč právě ona? Čím vás oslovila?
První velký důvod jsem již uvedla. Samotná Carmen mě od prvního okamžiku přitahovala jako nespoutaná, odvážná, hrdá, nebojácná a vášnivá žena, Byla a je mi opravdu blízká. No a pak je tu úžasná Bizetova hudba a strhující děj plný lásky, vášně, ale i bolesti a zrady…
Zažila jste v této roli něco mimořádného?
Velký sentiment jsem s Carmen zažila na scéně v Brně, bylo to v únoru roku 2014. Právě s Carmen jsem totiž už jako devatenáctiletá holka absolvovala s Janáčkovým divadlem velké turné v Japonsku. Proto pro mne bylo neuvěřitelně dojemné, když jsem se později jako Carmen do této inscenace pod taktovkou režiséra Štrose do Brna vrátila. Představení mělo velký úspěch, publikum mě odměnilo ‚standing ovation‘, bylo zcela vyprodáno.
Měla jste i možnost zhlédnout nastudování Carmen v Metropolitní opeře v New Yorku. Jak na vás zapůsobilo?
To je asi životní zážitek pro každého, úžasné prostory, atmosféra, scéna, výkony, prostě úchvatné, přála bych všem vidět a slyšet.
Paní Andreo, jste sólistkou opery Národního divadla v Praze. Jak je tento post pro vás jako pro excelentní operní pěvkyni náročný?
Jsem velmi hrdá a šťastná, že mohu být sólistkou Národního divadla. Před každým představením i během něj mám vždy potřebnou pokoru a zodpovědnost. Náročnost je především psychická, udržovat se ve skvělé formě, předvádět výkony odpovídající významu a věhlasu této scény. Samozřejmě v opeře Carmen, kde hraji hlavní roli, která vyžaduje nasazení, temperament a vedle zpěvu i hodně pohybu, to představuje mít i dobrou fyzickou kondici. Určitý stres tam je, ale je vždy vynahrazen vyprodaným hledištěm Národního divadla a ovacemi na konci představení.
Ráda cestujete a přitom navštěvujete i jiná operní představení. Necháváte se jimi inspirovat?
Po každém představení a nejen operním nechávám v sobě uzrát pocity a vjemy. Přemýšlím o své práci, o tom, jak co zdokonalit a ráda beru jakoukoliv inspiraci k tomu být lepší a úspěšná.
Získala jste řadu ocenění nejen doma, ale i v zahraničí. Například významné ocenění The Anglo Czechoslovak Trust v Londýně. Jaký to je pro vás pocit?
Pro každého umělce je to čest a úžasné ocenění práce. Cítila jsem se jako při převzetí olympijské medaile, měla jsem najednou obrovskou chuť pracovat ještě lépe, věnovat všemu víc energie, času a elánu.
Vydala jste úspěšné CD s názvem „Cestou lásky“, které obsahuje 32 skladeb spjatých s prostředím Čech a Moravy a „Moje nej“, které obsahuje kromě operních árií jako je například Habanera a Segudilla z Bizetovy Carmen i romance Pavlíny z Čajkovského Pikové dámy a jiné. Chystáte pro své fanoušky další?
CD „Moje nej“ není určitě mé poslední, nějaké nápady a představy už mám. Musí uzrát natolik, abych sebe i své posluchače opět potěšila a CD bylo něčím novým zajímavé a stoprocentně kvalitně udělané.
Z vaší spolupráce s českou herečkou Barborou Šporclovou Kodetovou a českou klavíristkou Ladislavou Vondráčkovou vznikl úspěšný hudebně-literární projekt Královna zpěvu Ema Destinnová. Čím vás tato první česká operní pěvkyně, která dosáhla světového ohlasu, nejvíc oslovuje?
Její odkaz spatřuji v opravdovosti, hrdosti, v odhodlání a vlastenectví. Je mi velice blízká její srdečnost a upřímnost. V bližším prostudování jejího životopisu je mi sympatické, že vždy dělala věci s vášní a naplno.
Mezi vaše významné role patří Třetí dáma v Kouzelné flétně, Maddalena v Rigolettovi, Rosalie v Nížině, Alisa v Lucii di Lammermoor, Ježibaba v Rusalce, Suzuki v Madamme Butterfly, Fenena v Nabuccovi a Carmen. Máte nějaká kritéria, podle nichž si své role vybíráte? Prostě, že si řeknete, tato role má smysl, na ní chci pracovat.
Na role mám štěstí, v Národním divadle a ve Státní opeře se dělají kvalitní představení a je pro mne čest vystupovat v jakémkoliv představení a kvalitně ztvárnit právě obdrženou roli. Pro mne to je vždy výzva.
Absolvovala jste i zahraniční koncerty s Karlem Gottem, Štefanem Margitou a mnoha dalšími interprety. Jak se vám s nimi spolupracovalo?
Jsou to úžasní lidé a skvělí profesionálové, stejně jako paní Gabriela Beňačková a další osobnosti, se kterými jsem se potkala či spolupracovala. Mají obrovskou pokoru, umí rozdávat kolem sebe radost, optimismus a v naší profesi i životní zkušenosti, které ne každý rád rozdává a předává...
V jednom ze svých rozhovorů jste se zmínila, že máte ráda operní lotyšskou pěvkyni a mezzosopranistku Elenu Garanču, ruskou sopranistku Annu Netrebko a řeckou operní pěvkyni a mezzosopranistku Agnes Baltsu. Čím vás tyto pěvkyně oslovily?
Jsou to světové hvězdy s úžasným hlasovým, hereckým i pohybovým nadáním. Své role ztvárňují vždy velmi osobitě a originálně. Ráda je poslouchám i v autě, je to pro mne uklidňující a obohacující pocit.
Ve své rodné vlasti se věnujete také chvályhodné činnosti, když se snažíte přibližovat operu všem lidem a zvláště pak mládeži - vyjíždíte na koncerty i do menších měst mimo hlavní město Prahu. Jak moc je pro vás tato práce náročná?

„Umění je zvláštní a krásné tím, že se v něm nedá klamat.“
Anton Pavlovič Čechov

Foto Martin Buček

Je náročná hlavně v tom, že musím od rodiny a musím zajistit péči o děti, aby jim nic nechybělo. Ale je to práce, která mě hodně nabíjí. Každé představení, každý koncert se snažím s publikem navodit jedinečnou atmosféru, dialog mezi umělcem a hledištěm je pro mne velice důležitý. Ve Státní opeře a v Národním divadle při představení nevidím do publika, při komorním projektu se dá navázat o hodně užší kontakt a intimnější dialog.

Jste nejen světově známou a úspěšnou operní pěvkyní a mezzosopranistkou, ale také maminkou. Zpívají si vaše dítka s vámi a myslíte, že půjdou ve vašich stopách?

Od malička ráda dětem zpívám, Adriánek už si občas zpívá se mnou. Dnes je předčasné hovořit o tom, zda půjde někdo z nich mojí cestou, ale pro mne je důležité, aby se vyvíjeli všestranně a měli správný vztah k umění, kultuře a jejich hodnotám.

Vaše profese je náročná po všech stránkách. Jak nejraději odpočíváte, když máte volno?

Já relaxuji nejvíce a nejraději s rodinou, na zahradě našeho domu, na výletech do přírody. S manželem rádi zajdeme do kina, nebo na představení jiných žánrů. Ale umím relaxovat i v kosmetickém salónu, při skleničce dobrého vínka. Hodně sil naberu v létě u moře, kde dýchám zdravý mořský vzduch a maximálně vychutnávám klid a pohodu.

Paříž

Vladimír Cícha

lze poznat pocit beztíže
za jistých okolností
třeba v ulicích Paříže

tady mi chybí slova
ku vysvětlení úkazu
který se vrací znova

zde každá ulice něčím žije
zní cinkot sklenic
šansonu melodie

jakýmsi kouzlem opředená
je tady živá věc
i němá

pro všechny krásy Paříže
a lačnost po životě
zatěžko není dostat se
třeba i za mříže

lahodným vánkem napojen
a za měsíce svitu
pojednou vidím Bastillu
a hlavy padající
rozkročený Robespierre
o svobodě hřímá
vidím Ludvíka krále
a Madame Pompadoure
Napoleona Bonaparte
vojáky v linii Maginotově
a zasmušilé pány ve Versailles
podpisovat mír

v Bouloňském lesíku
slyším svatby slibovat
a zrazené ženy
plakat do Seiny
podvečerem září
Sacre Coeur

ulice Paříže
jsou samý šarm a smích
vinárny místo lekáren
a bistra místo ordinací

čas plyne
já dívám se
jak den se snoubí s nocí
a tma proznělá šansonem
padá na Notre Dame...

OSUDOVÉ REFLEXE

Dana Broumová

Když se řekne umělec, někomu to evokuje obraz výstředního bohéma zcela mimo realitu každodenního života. Moje sestra, akademická sochařka Elžbieta Grosseová (pro blízkou rodinu Eliška) je krásná dáma a její díla jsou o to kouzelnější. Sálá z nich někdy klid a pokora a jindy neskutečná energie, úplně ta samá, kterou lze vycítit i z jejich autorky. Sešly jsme se v Horoměřicích u Prahy, kde žije a také tvoří. Atmosféra dýchá již při vstupu na zahradu, kde jsou objekty ve volném prostoru. Nejdříve jsem nahlédla do ateliéru, abych se mohla seznámit s nejnovějšími díly a pozorovat, jak se rodí. Tím pro mě nové objekty získaly širší rozměr. S vysvětlením námětů, emocí i okolností za kterých vznikaly, jsem se mohla více vcítit do vytvořených děl a vnímat jejich hloubku. V ateliéru obklopena nejnovějšími artefakty jsem načerpala atmosféru kouzla keramické hlíny, a pak jsme se pohodlně usadily v přilehlém obývacím pokoji a mohly se věnovat rozhovoru nejen o umění, inspiraci a tvorbě Elišky, ale tak trochu i otázkám o životě, které jsme jako sestry mohly otevřeně probrat. Na sklonku loňského roku oslavila významné životní jubileum a na příští rok chystá velkou výstavu v renomované pražské galerii Nová síň. Je to příležitost trochu bilancovat a zavzpomínat na některé události a zlomové okamžiky z její velmi úspěšné umělecké kariéry, ale i na zážitky z osobního života, který byl velice pestrý.

Eliška

Narodila se ve Varšavě, dospívání prožila v Praze, studovala ve Varšavě a od roku 1972 žije opět v Praze. Otec Přemysl byl nejmladším synem Jana Hampla, velkého vlastence a aktivního bojovníka za nezávislost Československa, a Alžbiety z polského šlechtického rodu Gasiorowskich. Matka Murka byla dcerou violoncellistky Aniely a carského důstojníka Konstantina Sobornického. Jako malé dítě prožila Eliška s rodiči hrůzy války ve Varšavě. Během Varšavského povstání na podzim roku 1944 byl úkryt rodiny gestapem odhalen a malá Eliška byla se svou matkou zařazena do transportu do koncentračního tábora. Seřazení zajatí civilisté se nesměli vychýlit z řady, jinak byli zastřeleni, lidé padali k zemi a ostatní museli jít přes jejich mrtvá těla.

Ve čtvrtém sběrném táboře byli dospělí a děti rozdělováni, a Eliška měla odjet s transportem do dětského koncentračního tábora v Berlíně. Šťastnou náhodou byla zachráněna dětskou lékařkou, vzdálenou příbuznou, která jí v noci pomohla utéci a do konce války ji ukrývala ve sklepě domu v polském městě Zelow. Celý život se na tyto hrůzy snažila zapomenout, žít současností a myslet pozitivně. S přibývajícími léty se však děsivé zážitky vracejí a odrážejí se i v její tvorbě.
Nemá čas bilancovat, raději se stále dívá dopředu. Přesto, pokud by měla zavzpomínat na nejšťastnější období svého života, bylo by to období studií na Akademii výtvarných umění ve Varšavě.
To, že začala studovat sochařství, bylo ovlivněno osudovým setkáním se sochařem a malířem Jiřím Hanzálkem, který objevil její talent. Jiří Hanzálek byl významný český umělec a pedagog, který po okupaci Československa Sovětskou armádou emigroval do Kanady, kde tvořil, měl řadu autorských výstav, zároveň působil jako pedagog na University of Western Ontario a od roku 1973 do roku 1980 byl ředitelem prestižní St. Thomas Art Gallery. Během studií na varšavské AVU Elišce učarovalo umělecké prostředí, seznamovala se s řadou malířů, sochařů.
Nadšeně se zapojovala do diskusí o umění a mnohokrát trávila s ostatními studenty dlouhé večery diskutováním.

„Umění není chléb, nýbrž víno života.“ Jean Paul

Koupila si knížku francouzského sochaře Auguste Rodina, se kterou spala jako s biblí, pročítala ji a byla šťastná. Novátorský Auguste Rodin, jeden z nejvýznamnějších sochařů 19. století a zakladatel moderního sochařství, ovlivnil mnoho umělců. Jedním z jeho žáků byl český sochař Josef Mařatka, který se zasloužil o uspořádání výstavy děl Auguste Rodina v Praze v roce 1902. Zahájení výstavy se Rodin osobně zúčastnil a vydal se i na Moravu doprovázen Alfonsem Muchou a Zdenkou Braunerovou. Jeho výrok „Lidstvo nebude šťastné do té doby, dokud všichni lidé nebudou mít uměleckou duši, to je, dokud všichni nebudou mít radost ze své práce“ by mohl být mottem i pro tvorbu Elišky. Není pochyb, že její umělecká duše je velice emocionální, vše velmi prožívá, a zároveň její tvorba jí pomáhá ve složitých situacích. Jak sama říká, má v sobě něco, co ji nutí překonávat těžkosti a všechny umělecké i životní výzvy pokořit. Nevzdává se, dokud neudělá maximum, aby dosáhla svého. Ani sebevětší talent nezaručuje úspěch, je potřeba mít vášeň a chuť pracovat, být stále nespokojený a zdokonalovat se.

Za svou tvorbu získala mnoho různých ocenění, ale nejvíce si váží ceny získané v roce 1995 v Itálii na „Premio Faenza“ - Concorso Internazionale della Ceramica d'Arte Contemporanea. Bylo to v období, kdy prožívala těžké chvíle a starost o malou dcerku, které po bodnutí hmyzem ochrnula půlka obličeje. Věnovala jí všechen čas, aby jí pomohla se vyléčit. Žádné léky nezabíraly, bylo nutné s dítětem několikrát denně cvičit, a po třech měsících namáhavého cvičení se dívenka uzdravila. V té době přišlo pozvání, aby se Eliška účastnila Mezinárodní soutěže současné umělecké keramiky, která se každoročně koná v italské Faenze. Prošla prvním výběrem a byla vyzvána, aby prezentovala svá díla v rámci expozice soutěže. Vytvořila tři trychtýře, postavené na špičku, směřující a otevírající se vzhůru. Byli to pro ni lidé, každý jiný, byl to lidský život, který stojí na velmi tenkém bodě a balancuje na hranici rovnováhy. Za nimi je minulost a před nimi budoucnost. Takto znázornila svou myšlenku, jak křehký je život. Pár týdnů po jejím návratu z Itálie přišlo oznámení, že jí byla udělena cena Premio Acquisto. Tato cena, která je významem ve výtvarném umění něco jako Oscar ve filmovém průmyslu, nastartovala mimořádný zájem o její tvorbu na mezinárodním poli. Začala dostávat pozvání na symposia z celého světa, byla přijata do AIC (International Academy of Ceramics). Byla to nádherná odměna za práci, námahu, péči o malou dcerku a psychický stres, který v té době prožívala. Nespornou výhodou je, že se dokáže naprosto koncentrovat na svou tvorbu. Nemyslí na nic jiného, říká, že to má od Boha. Její práce ji osvobozuje a uzdravuje. Když se ocitne v ateliéru a začne zhmotňovat své umělecké vize, vše z ní spadne, je ponořena do své tvorby a obklopují ji pouze tóny vážné hudby.

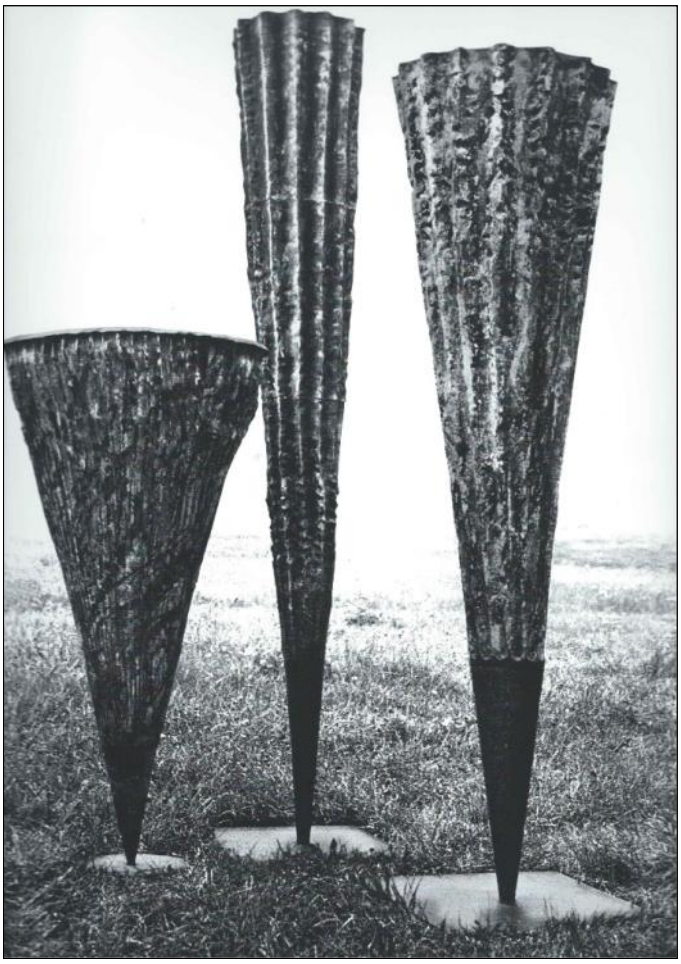

A pokud je její dílo ještě oceněno, je to tím větší uspokojení a motivace. Tvoří s láskou, a tak ocenění odborných porot z uměleckých kruhů, ale i jednotlivých návštěvníků výstav je pro ni tím největším štěstím.

Od té doby se účastnila řady symposií a vystavovala nejen v mnoha zemích Evropy, ale i v USA, Japonsku, Číně, Koreji a v neposlední řadě v Izraeli, kde jsou instalovány její tři sochy inspirované hřeby a šrouby jako symboly lidského utrpení, ale i odhodlání překonávat těžké situace. Inspiraci čerpá převážně z přírody, přírodní živly ji fascinují. V jejích dílech se objevují autentické monumenty inspirované zemětřesením, tornádem, tsunami, rozbouřeným mořem. Je v nich dynamický vztah člověka a přírody, která nás obklopuje v nekonečné mnohotvárnosti forem existence. Je to, jako by ji katastrofy přitahovaly. Navštívila Ischii těsně po nedávném zemětřesení a následky této přírodní pohromy zanechaly citelný dopad na její mysl i tvorbu. Jsou to vždy dva protichůdné pocity. Například tornádo může být z uměleckého hlediska obdivuhodné, ale zároveň z humánního zřetele děsivé.

Je nesmírně pracovitá, nemá ráda dlouhé přestávky mezi tvorbou. Když na něčem začne pracovat, ráno už nemůže dospat a rychle pospíchá pokračovat, dokud dílo nedokončí. Je nerada vyrušována, pouze hudba

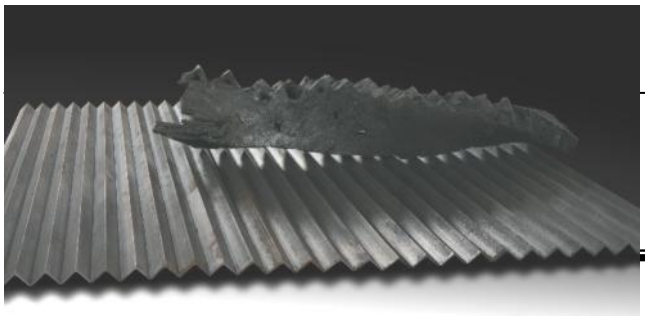

jí dělá společnost, miluje Bacha, Dvořáka, Janáčka. Neobyčejný zážitek prožívá vždy na koncertech České filharmonie v Rudolfinu. Poslech krásných skladeb ve vynikajícím provedení tohoto fenomenálního hudebního tělesa jí přináší kromě uměleckého prožitku také mnoho nápadů, námětů pro budoucí díla. Hudba, ty zvuky, tóny jsou pro ni nesmírně inspirativní, někdy až nečekaně, že sama žasne. Její tvorba zahrnuje sochy, objekty, reliéfy, strukturální obrazy. Střídáním těchto forem se relaxuje, namáhavější práci s hlínou kompenzuje jemnější prací na obrazech. Nápadů má skutečně mnoho, při realizaci jednoho díla ji napadají náměty na druhé, třetí, vždy ji to nabudí k nové práci.

Dalším způsobem její relaxace se v poslední době stala vášeň pro divadlo. Od listopadu 2014 je členkou Alternativního polského divadla založeného při Polském klubu v Praze. Působí zde jako scénografka a herečka. Soubor nastudoval dvě divadelní hry - „Trosečníci“ od známého polského humoristy Slawomira Mrozka a „Ecce homo“, kterou napsal papež Jan Pavel II pod vlastním jménem Karol Wojtyla. V této hře Eliška ztvárnila slavnou polskou herečku Helenu Modrzejewskou.

Připravovaná výstava se bude konat v galerii Nová síň v centru Prahy, která poskytuje ve střídmém funkcionalistickém prostoru s dokonale rozptýleným denním světlem ideální prostředí pro expozici díla této výjimečné umělkyně. Pod názvem „Transformace“ se bude prezentovat tvorbou posledních tří let. Nenajdeme tam retrospektivní průřez její dosavadní tvorby, jak by se možná dalo očekávat. Nerada se vrací do minulosti, poslední díla má nejraději a cítí, že hlavní síla je v transformaci. Znamená to pro ni proces osobních prožitků, které si nejdříve modeluje v mysli a hledá formu, jak je prezentovat ostatním. Během tvorby dochází ke změnám, které jsou poplatné dotyku hlíny, a velmi často se stává, že nakonec dílo dopadne jinak, než byla původní myšlenka. Nastalé změny ji ovšem těší. Když dokončí práci, cítí velké uvolnění, ale zároveň z každé věci čerpá zkušenosti a další nápady. Neustále hledá ten minimalistický projev, kterým by bylo vše zachyceno. Má v sobě věčnou nespokojenost, která ji žene k stále větší dokonalosti.

V životě Elišky se objevilo několik osudových mužů, žádný ovšem nebyl tím vysněným ideálním partnerem, kterého si přála najít. Největším problémem byla jejich žárlivost nejen na ni jako ženu, ale především na její tvorbu. Do vztahů se vrhala důvěřivě, a po zažitých zklamáních by se dnes už na všechno dívala jinýma očima, jiným srdcem. Má tři dospělé dcery, ta nejstarší Kateřina žije ve Stockholmu. Radost jí dělají vnuci, Saša ve Švédsku a dvojčata Adam a Vilém nejmladší dcery Magdy v Česku. Zdá se, že právě to je tím světlem, bílým paprskem, který protíná jeden z nejnovějších, jinak tmavých reliéfů. A tak se můžeme jen těšit na výstavu, která bude nepochybně dalším posunem v tvorbě mé sestry Elžbiety Grosseové. a přát jí hodně úspěchů a tvůrčí inspirace.

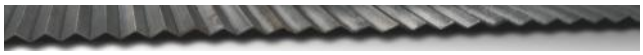

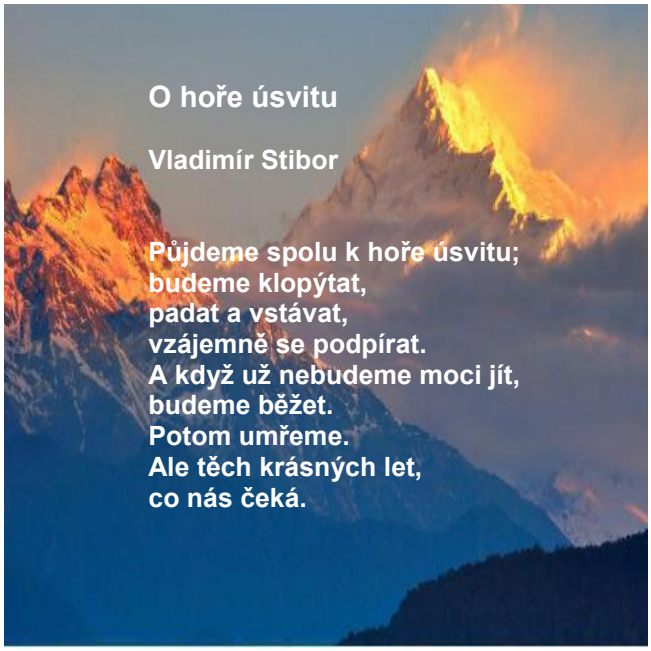

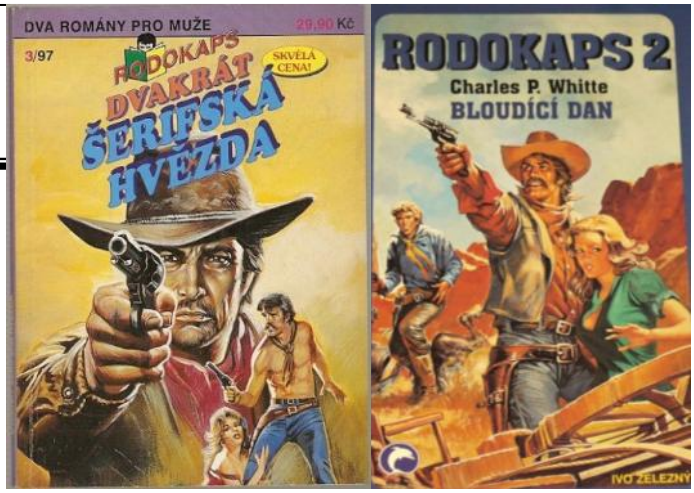

VÁŠEŇ KONTRA ZÁLIBA

Zdeněk Rich

Snad každý z nás si čas od času našel nějakou vhodnou zálibu, které se potom, po delší nebo kratší dobu věnoval. Ať tomu již říkáme záliba, či správně česky hobby, nebo také „koníček“, mají jedno společné. Zpravidla si takového koníčka sami vybereme, pěkně na něm cváláme, dokud nás to baví a sami se potom rozhodneme, kdy z koníčka seskočit, případně přesedlat na koníčka jiného. Něco docela jiného je vášeň. Vášeň je něco, co nás někdy zvolna a nenápadně, ale někdy i velice rychle zachvátí a mává s námi dle své vůle. Někdy se může vyvinout i z toho již zmíněného koníčka. Pěkně si na něm rajtujeme a náhle zjistíme, že přestal pokyny dávané pomocí uzdy poslouchat, a pádí si, kam se mu zachce.

I já jsem během dosavadního života vystřídal řadu koníčků a i mě posedly (a i většinou odešly) mnohé vášně. Jedna z nich mne však provází téměř od útlého dětství a trvá dodnes - vášeň čtenářská.

První semínka této vášně patrně zasadil můj tatínek, když téměř každého večera po večeři vzal nějakou knížku, úměrnou mému věku a chápání, a z ní mi četl. Stále si vzpomínám, a je tomu bezmála osmdesát let, jak jsem se vždy dožadoval „ještě alespoň jednu stránku“. Opravdu nevím, kolik mi bylo let, když jsem si začal číst sám, ale najisto vím, že když jsem jako jedenáctiletý chlapec strávil šest měsíců ve Švédsku a moji rodičové mi poslali knížku o Abrahamu Lincolnovi, tuším, že se jmenovala Poctivý Abe, přečetl jsem ji dvanáctkrát, od první stránky do poslední.

A potom vzplála moje čtenářská vášeň mocným plamenem, když mi jeden strýček věnoval pěknou dávku „Románů do kapsy“, zkrátka Rodokapsů. A tak jsem se začal v mé fantazii prohánět na rychlých koních po pláních Nevady, Texasu, případně Arizony a jinde, a tasil bleskurychle kolty. No co, bylo mi tehdy tak jedenáct let. Pilně jsem přelouskal ty dva tucty sešitů, některé i pod lavicí ve škole, a náhle zjistil, že se nějak nápadně podobají jeden druhému. Hlavními aktéry dramatu byli vždy: a/ Hlavní hrdina b/ Ústřední padouch c/ Krásná rančerova dcera.

O Hlavním hrdinovi se toho zpravidla moc nedozvíme. Obvykle nevíme, odkud pochází a kam směřuje, jak si vydělává na chléb vezdejší a i jméno je v podstatě nedůležité, Jim nebo Rod zcela dostačí. Důležité ovšem je, aby byl široký v ramenou a vysoký nejméně šest stop (*6 feet = 1828.8 mm, pozn. autora*), zkrátka, musí být fešák. Pochopitelně musí vlastnit nejrychlejšího koně, nadaného navíc nevídanou inteligencí. Jeho kolty, zavěšené proklatě nízko, se nikdy neminou cíle a v rychlém tažení se mu hned tak někdo nevyrovná. Mimochodem, není mi zcela jasné, proč autoři Rodokapsů dávali vždy přednost revolverům značky Colt, když revolvery Smith a Wesson, byly neméně spolehlivé. Jo to ten Ústřední padouch, to je „jiný kafe“, tam si mohl autor pěkně zařádit. I když jméno je opět zcela nedůležité, jeho zdroj obživy je zpravidla znám. Jsou to krádeže dobytka a šlechtěných koní, falešná hra v karty, vylupování bank, případně přepadávání dostavníků. Nezřídka se také obírá nekalou myšlenkou unést krásnou rančerovu dceru za účelem získání výkupného, a pokud se jedná o padoucha zvláště vilného, opájí se navíc neřestnými představami, kde již zmíněná rančerova dcera hraje hlavní úlohu. Co se zjevu týče, i zde je rozsáhlá škála možností. Od ulízaného krasavce až po skrčka s tváří poznamenanou neštovicemi, případně neřestí anebo případně obojím. Obvykle si, na rozdíl od Hlavního hrdiny, nepotrpí na hygienu a je z něho pravidelně cítit levná whisky. Aby byly síly osudu vyrovnány, i on má koně, nad jiné rychlého a i on dokáže proklatě nízko zavěšené Colty (nebo Smith a Wassony) zručně užívat. No a ještě nám zbývá rančerova dcera. O ní se dozvídáme, že je nejen krásná a milá, ale navíce s duší čistou jako potůček. Dívenky i jen trochu obézní, jakož i dívky rachitické se o tuto roli nemusí ucházet. Její půvabnou hlavinku potom zpravidla krášlí vlasy barvy havraních křídel nebo naopak blond, do zlatova. K těm se potom hodí oči barvy pomněnek. Zrzavá barva nebyla v módě, pokud by však šlo o ohnivé rusovlásky, lze o nich uvažovat. Jak již víme, je rančerova dcera postavy ztepilé, popisovat však tvar, nebo dokonce velikost jejích ňader, nepřicházelo v té pokrytecké době v úvahu. Z nějakého důvodu se dosti často jmenovala Mabel (*vyslovuje se mejbl, podobně jako Špejbl, pozn. autora)*.

Když jsme se tedy seznámili s hlavními osobami, můžeme se pustit ruče do děje. Padouch, jak je již jeho zvykem, začne kout podlé plány a uchystá na Mabel (nyní ji již známe) léčku a během její nedělní cesty na ranní mši ji unese. Začne na tatíkovi rančerovi vymáhat tučné výkupné. Hlavní hrdina se o tomto podlém plánu zcela náhodou dozví a po poradě se svým inteligentním koněm zjistí, kde ústřední padouch věžní ubohou dívenku. Dojde k vrcholnému bodu zápletky a je nyní na Hlavním hrdinovi, aby ústředního padoucha dopadl a zneškodnil. Pokud byl autor Rodokapsu člověkem povahy více méně jemné, Hlavní hrdina dožene Ústředního padoucha a v plném trysku obou koní padoucha sváže do kozelce a předá místnímu šerifovi k potrestání. Pokud je autor trochu prudší povahy, nechá Hlavního hrdinu zatížit Ústředního padoucha několika uncemi olova *(jedna unce = 28.3495 g)*. Následuje šťastný konec příběhu, krásná rančerova dcera je zachráněna,

zcela bez mravní úhony a na poslední stránce Rodokapsu potom vidíme obrázek dvou postav na koních, jedné velké, s širokými rameny a druhé, menší, jak odjíždějí směrem k zapadajícímu slunci. Přečtené Rodokapsy jsem směnil se spolužákem za kopací míč, který se po krátké době rozpadl ve švech.

To se však již neodbytná čtenářská vášeň dožadovala vehementně další potravy a díky šťastné náhodě jsem našel v nočním stolku mojí maminky asi tucet pěkně vázaných knížek červené barvy z edice Červená knihovna. Ruče jsem se pustil do četby nového zdroje, plného romantických příběhů. Záhy jsem k svému překvapení zjistil, že tři stěžejní postavy, figurující v příbězích z Dalekého západu, jakoby se přesunuly na stránky Červené knihovny, i když ve formě značně pozměněné.

Na tomto místě bych rád zdůraznil nezbytnou podmínku pro zdařilý příběh, hodný Červené knihovny. Oba hlavní protagonisté příběhu se musí nacházet na opačných koncích ekonomické škály, skromné finanční možnosti na straně jedné musí být patřičně vyváženy bohatým majetkem na straně druhé. A čím je ekonomický rozdíl propastnější, tím je láska silnější.

Opět se setkáváme s Hlavním hrdinou patřičné výšky a širokých ramen a v tomto případě vybaveného hustými, vlnitými vlasy. Osoby s pleší, i když pouze částečnou, nejsou pro tuto osobu vhodné, i když se v některých případech tolerují lehce prokvetlé skráně. Na rozdíl od jeho kolegy z texaských plání, známe i jeho jméno i způsob obživy. Nejlépe se hodí jména jako René Skalský, Robert Záleský či Richard Lohnický, se jménem jako Venca Škopek nebo Pepík Vomáčka by těžko pronikl na stránky Červené knihovny. Co se Hlavního hrdiny týče a pokud si musí z ekonomických důvodů vydělávat na chléb vezdejší prací, musíme mu najít vhodné povolání, začínající chirurg či inženýr, případně žurnalista či hudebník jsou OK. Zaměstnání jako příštipkář, nebo prodavač u Bati, nejsou to pravé ořechové. Pokud se narodil do rodiny majetné a nemusí mít starost o střechu nad hlavou a skývu chleba, nechme ho třeba hrát tenis a prohánět se ve sportovním voze značky Alfa Romeo, neboť nesnadno si přestavit, že by mladý pán jezdil vozem Škoda Popular nebo Tatrou Hadimrškou.

A nyní dívenka, která uchvátila srdce Hlavního hrdiny. Na rozdíl od dcerušek bohatých rančerů, které byly zpravidla osůbkami v podstatě pasivními, do děje zpravidla nezasahujícími, jedná se nyní o dívku mnohdy odvážnou a energickou a nebojme se toho a nazývejme ji Hlavní hrdinkou. Co se vzhledu týče, nepříliš se neliší od typické rančerovy dcery. A i zde je možno najít Jarmilu (říkejme jí tak, pro zjednodušení) za pultem v Bílé Labuti, oddělení pánských vázanek a rukavic, ba i co by zručnou švadlenku. Pokud si vybrala tu správnou kolébku a narodila se do rodiny zámožné, je možno uvažovat o pěstování baletu a hry klavírní, případně zpříjemněné pobytem v soukromé škole ve Švýcarech.

Když už máme Hlavní hrdinku a Hlavního hrdinu, zbývá ještě najít Úhlavního padoucha, případně Úhlavní padoušku. To je zkrátka jakákoli osoba, stojící v cestě lásky milující se dvojice. Úhlavním padouchem může být například otec Hlavního hrdiny, který synovi hrozí vyhnáním z rodinného hnízda a ztrátou dědictví, pokud neopustí svoji lásku a nevezme si pihatou a protivnou dcerku velkostatkáře Václava Nováčka. Stejné místo v ději může zastávat i matinka Hlavní hrdinky, vyhrožující dcerušce klášterem, pokud neupustí od nerozvážného sňatku s René Skalským.

Jak jsem již upozornil, důležitým aspektem je nerovnováha ve finanční situaci hlavních protagonistů. Že výjimka potvrzuje pravidlo, bych ještě ukázal na jednom příkladu, na který si po těch letech matně vzpomínám. Mladý muž ze zámožné rodiny se přes mocný nesouhlas otce rozhodl vstoupit do stavu manželského s chudičkou švadlenkou, říkejme jí třeba Maruška. Když se potom dostaví v určenou dobu ozbrojen kyticí růží a jedním svědkem k chrámu, kde se má svatební obřad odehrávat, nevychází z údivu, když nevěstu v plné parádě přiveze luxusní vozidlo značky Rolls Royce a zjistí, že jeho vyvolená není chudou dívenkou, ale dědičkou podstatného jmění a chudobu pouze předstírala, aby si byla jista, že její vyvolený touží po jejím srdéčku a ne po dědictví.

Vyšla také ještě jedna kniha o jakési Anně proletářce a jejím stejně nemajetném Toníkovi, tato kniha však pocházela ze zcela jiné knihovny, sice také červené, ale zcela jiného odstínu.

Zavřel jsem poslední stránky knížek z edice Červené knihovny a musím ubezpečit milého čtenáře, že všechny příběhy dopadly šťastně a věrná láska zvítězila tak jako ve Smetanově opeře. Ale to již na mě mával Jules Verne, abych se s ním vydal na Cestu kolem světa za osmdesát dní, případně strávil Pět neděl v baloně. Ale o tom snad až někdy příště.

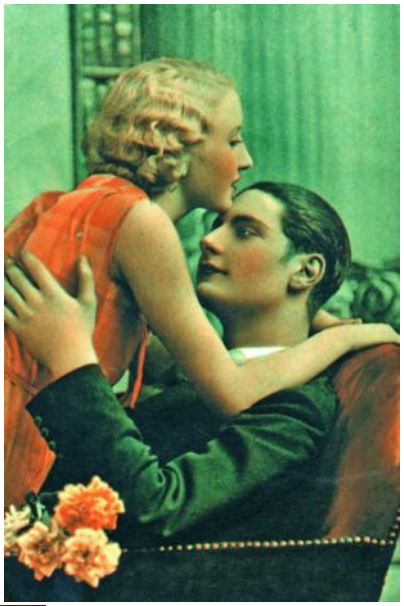

SVĚT KNIH - Marta Urbanová

Život knih je nepředvídatelný - jako život člověka. Každý den, hodina, sekunda může být jejich poslední. Knihy stály po několik let v polici vedle sebe. Sedal na ně prach, ale ony ho nevnímaly. Už léta je majitel nevzal do ruky, neotevřel, nezalistoval v nich, nezačetl se do jejich řádků. A ony přesto stály jako vojáci v řadách a čekaly. Mezitím měly dost času se navzájem představit, dohadovat a vychloubat se cizím peřím.
„Mne napsal bohatý a významný člověk, každý den mu ořezávali tužky.“

„Já jsem psaná švabachem,“ kladla důraz na každé slovo nejstarší z nich.

„To mě jeden psal a jeho žena rukopis přepisovala na stroji.“
„Ale nemáš ani plátěnou vazbu. Jsi pouhý paperback.“
„Natož koženou jako já,“ ozvala se ta nejmenší.
„Kdopak z vás se může pochlubit, že je napsaný ve verši?“ otázala se ta nejútlejší.
Nikdo jí neodpověděl.
„Jsem o lásce,“ cítila potřebu vychloubat se dál.
„Mě někdo napsal, ale na titulní straně nemám jeho jméno. Jako autora uvedli někoho úplně jiného,“ prozradila tajuplně některá z nich.
„To ti může být lhostejné. Hlavně že tě vydali a někdo si tě koupil.“
„Neskončila jsi v drtičce, tak jsi musela být schválená.“
„Mne vydali pod pseudonymem.“
Tím se chlubit nemusíš. To je běžné.“
„Kolik tužek tomu tvému denně ořezávali?“
„Ani nevím, ale když psal, tak od rána do večera a dost rychle.“
„Je tady ještě někdo vázaný v kůži?“ měla největší zájem ta nejmenší.
„Nemyslíš v lidské, že ne?“
Maličké, jako by tím vyťala políček…
Nejmenší knížka se otázky zhrozila a ta psaná švabachem vysvětlila:
„Tato praxe má odborný název antropodermická bibliopegie a praktikovala se u hrdelních rozsudků v 18. století.“
Protože byla nejstarší, měla smysl pro detail, jak to její doba vyžadovala.
„Teď se našla na ulici v Leedsu tři sta let stará kniha vázaná v lidské kůži. Byla psaná černým inkoustem.“
„A o čem pojednává?“
„Zveřejnili jen, že část je psána francouzsky. O obsahu nic.“
„Kdo ji tam mohl ztratit?“
„Asi zloděj.“
„Nebo primitiv, který se nevyznal,“ ozvala se maličká.
„Ty se nad námi nevyvyšuj, beztak je tvá kůže jen baladek.“ štípla ji ta schválená.
„Nikdy jsem neslyšela o žádné imitaci,“ bránilo se mrňátko.
„Nezáleží tolik na vazbě jako na obsahu,“ upozorňovala poezie.
„Ale mne si nikdo podle obsahu nekupoval, říkali, že jsem vázaná v kůži.“
A tak se jeden přes druhého chlubili cizím peřím.
Až jednoho dne přišel jejich čas. Jejich pán je vzal z police a v každé zalistoval. Téměř v každé. Některou jen otevřel, podíval se do ní a zaklapl. Jinou ani neotevřel a odložil ji stranou. Všechny knihy se ocitly na jedné hromádce, až na jednu. Pán je vložil do igelitek a uložil do kufru auta. Zajel s nimi k supermarketu, přímo ke kontejneru. Otevřel víko a všechny je tam vysypal.
„Vysmívaly jsme se jí…, že je jen imitace… a ona jí nakonec ta kožená vazba zachránila život,“ vzlykaly jedna přes druhou a ta s odtrženým hřbetem se dokonce dala do pláče.
A člověk zavřel víko, aniž by pomyslel, že na šachovnici štěstí je věčný pat.

Tanami Road, ostatní jsou cesty, které jsme projeli dříve, některé i několikrát

PŘES TANAMI POUŠŤ

Vlastík Škvařil

Chystáme se na další putování, tentokrát na severozápad Austrálie do Broome. Nebudu popisovat cestu místy, která jsme projeli a popsali už dříve. Naše hlavní pozornost je na cestu přes Tanami poušť.
Dvacet kilometrů na sever od Alice Spring po Stuart Highway je odbočka na Tanami Road, která se většinou nazývá Tanami Track, protože si mnozí myslí, že si nezaslouží název silnice. Je to hlavní "zkratka" mezi střední a severozápadní Austrálií, oblasti známé jako "Kimberly" s největším městem Broome. "Zkratku" jsem dal do uvozovek, protože je dlouhá 1046.6 kilometrů. Většinou nedlážděná, pouze jeden Roadhouse 167 kilometrů od začátku cesty, pak už jenom možnost doplnit naftu ve dvou aboridžinských osadách.
Na cestu jsme vyrazili 20. července 2017 uprostřed australské zimy. Na Tasmánii je opravdu zima, hodně prší, nic příjemného. Na severu Austrálie je teplo, ale ne takové jako v létě. Navíc na severu je v létě doba monsunů, pořád prší a silnice jsou často pod vodou, takže tam se v létě nejezdí.
Cesta lodí přes Bass Straight z Devonportu na Tasmánii do Melbourne je přes noc, tak se člověk může vyspat a po příjezdu v 6 hodin ráno se vydá na cestu odpočinutý. Naštěstí moře bylo klidné a tak nám nebránilo nic v tom, abychom neurazili 777 km do Mount Barker poblíž Adelaide, přestože byl velice silný protivítr. Spěchali jsme, abychom byli co nejdříve v teplejších místech. Když jsme projížděli přes Ballarat, měli v noci mínus 3 a přes den 10. Ještě větší zima než u nás v Burnie. Právě proto mnoho lidí z jižních států míří na sever. Jsou to většinou penzisté jako my, kteří mají čas a kterým zima moc neslouží, aspoň se na to vymlouvají. Říká se jim "Grey Nomads", neboli "Šediví kočovníci".
Po třech dnech jsme dorazili do Coober Pedy, kde na nás už čekali Henry Doubrava a Jarda Bažant. Strávili jsme tam jenom jednu noc a den, protože pojedeme kolem cestou zpět a potom se tam zdržíme několik dnů. Teplota už vystoupila na 27 stupňů. To je už jako u nás v Burnie v létě, když je mimořádně teplo. V Alice Springs jsme doplnili nádrž a dva 20 litrové kanistry naftou. Je to poslední místo, kde je cena za naftu ještě rozumná, 1.35 dolarů za litr.
Ráno se konečně ocitáme na Tanami Road. Zatím žádné drama, 167 km až po Tilmouth Well Roadhouse je dlážděná silnice. Některé části mají dlážděný jenom jeden pruh, když se potkají dvě vozidla, tak každý musí jedním kolem po krajnici, která je velmi široká. Není to pravděpodobné, že nějaký kámen v takové situaci udeří do předního skla, ale čert nikdy nespí. A tak máme asi 30 centimetrovou prasklinu. Delší dobu nebudeme mít možnost se to snažit nějak zastavit, aby to nepokračovalo přes celé sklo. Jak jsem později zjistil, tak se to nedá zastavit.
U Roadhousu byl pěkný rozsáhlý kempink, téměř prázdný. Pěkný obchod, restaurace a hlavně společenská místnost se satelitní TV a zdarma Wi Fi. Usadili jsme se tam na dvě noci, hlavně proto, že druhý den večer byl na televizi australský fotbal Sydney Swans proti Hawkes a nechtěl jsem to zmeškat, když se jednalo jenom o jednu další noc a času máme více než dost. Radosti jsem z výsledku moc neměl, "Moji" Swans prohráli o jeden gól.
Přesto jsme nelitovali, že jsme tam zůstali. V mnoha odloučených končinách je těžké sehnat zaměstnance, a tak se tam člověk setká s mnoha mladými lidmi z Evropy, kteří přicestují s pracovním povolením a během vandrování po Austrálii si přivydělávají na takových místech, kde je těžké najít zaměstnance. Jsou tam jenom aboridžinské osady a tam se nikomu pracovat nechce. Byl tam jeden mladý Francouz, s kterým jsme si popovídali a protože tam nebylo moc hostů, měl dost času a dokonce nám opral všechno naše prádlo. Chystá se také na Tasmánii, nabídli jsme mu tedy, aby se u nás stavil. Rád běhá po horách a tak mu mohu o našich horách, které jsem prochodil křížem krážem, předat hodně informací. Byl docela potěšený, když jsem mu řekl, že máme horu, která se jmenuje Frenchman Cap.
Před odjezdem jsme doplnili nádrž, cena už stoupla na 1.89 dolarů, ale to se dá čekat. Pro jistotu jsme přikoupili ještě dva desetilitrové kanistry nafty. Celkem nás překvapilo, že jsme ještě dalších 80 kilometrů pokračovali po dlážděné silnici, pracuje se na tom a určitě to budou dláždit nejméně dalších 20 km k aboridžinské osadě Yuendumu.

Když jsme dorazili do Yuendumu, tak 100 km od pokročilé civilizace jsme se ocitli uprostřed třetího světa. Ale to není nic nového, v Evropě jsou zrovna takové cikánské vesnice. Nafta 2.18 dolarů za litr, benzinka by patřila do historického muzea, obchod a všechny budovy kolem na spadnutí a špína a s odpuštěním bordel, kam se člověk podíval. Byli jsme docela rádi, že jsme odtud vypadli.
Cesta byla hrbolatá a prašná podle očekávání, ale nebylo to zdaleka tak hrozné, jak to někteří popisovali. Většinou "vlnitý plech", ale po tom je třeba jet právě dost rychle, aby to tak moc nehrkalo. Většinu cesty jsme udržovali rychlost mezi 70 až 80 kilometry. Občas jsme museli náhle zpomalit, ale co bylo hlavní, že nebyly nikdy nějaké hlubší díry na cestě, na kterých by se dalo lehce něco na podvozku polámat.
Celá cesta je jednotvárnější než cokoliv, co jsme předtím zažili. I když jsou cesty většinou dlouhé a jednotvárné, tak se přece občas objeví něco zajímavého, ale tady za celých 1000 kilometrů nic. Přestože se Tanami nazývá poušť, nevypadá zdaleka jako nějaká Sahara. Je to úplná rovina, suchá tráva a menší keříky. A kameny a písek. Téměř žádné značky a málo lákavých míst na kempování přes noc. Několik výjezdů z cesty se značkami označujícími parkoviště pro nákladáky a cesty do aboridžinských osad. Až po 550 kilometrech jsme dorazili k hranici mezi Northern Territory a Western Australia. Tam bylo u cesty trochu přijatelnější místo k přespání. Byla tam zaparkována tři auta s obytnými přívěsy, tak jsme se k nim přidali. Jožka je přece jenom ráda, když nemusíme kempovat někde úplně sami, i když často nic jiného nezbývá.
Do Halls Creek zbývá už jenom 340 kilometrů, místo tří dnů od Tilmouth Roadhouse zvládneme zbytek Tanami Road za dva dny. To nám to šlape! Ale jak je známo, neříkej hop, dokud nepřeskočíš.
Krátce po odjezdu ráno jsem si všimnul, že mě začala prokluzovat spojka. No nazdar! Snažím se dávat pozor na to, abych ji moc netrápil, ale postupně se to zhoršovalo a 72 km od Halls Creek (podle GPS) to už dál nechtělo jet, i když to byl jenom mírný kopeček, a zůstali jsme stát. Už se to nechtělo pohnout ani na jedničku.
Co teď? Signál na telefon neexistuje. Použil jsem UHF rádio, abych zjistil, jestli někdo míří směrem na Halls Creek, aby tam někomu oznámil, že potřebujeme odtáhnout. Byla neděle, tak jsme očekávali, že to hned nebude, ale máme kde spát a všechno, co potřebujeme, tak žádná katastrofa, ale určitě to bude velice drahé. Pak mě napadlo, že to nechám vychladnout a zkusím znova. A kupodivu se to sice velice pomalu, ale přece rozjelo. Pohybovali jsme se mezi 20 a 30 kilometry, těšil jsem se, že s kopce to bude lepší, ale nebylo. Po 30 km jsme zase stáli, ale to už plní optimismu, že až to vychladne, tak to zase pojede. A tak jsme zastavili ještě asi čtyřikrát, a když to zase přestalo fungovat, to jsme už stáli u karavan parku v Halls Creek. *(pokračování)*

STRAHOVSKÝ STADION
- bezmála stoletý svědek české historie

Jitka Scholz

Česká obec sokolská a s ní většina sokolstva v České republice i zahraničí se chystá na XVI. všesokolský slet 2018. Po úspěšné premiéře hromadných cvičení na stadionu v Edenu v roce 2012 byl pro konání příštího sletu vybrán opět tento stadion.
Na léta sokolské slávy 19. a 20. století, spojené se slavnými slety na Masarykově stadionu na Strahově, zbyly dnes již jen vzpomínky pamětníků. (Pokud nepočítáme zanesení stadionu do seznamu kulturních památek a svého času i do Guinessovy knihy rekordů jako největšího sportovního stadionu na světě.) Zdejší Brána borců se totiž za Sokoly naposledy zavřela v červenci 1994 a dnes funguje již jen jako pomník zašlých časů – bohužel ve značně zanedbaném stavu.
Po I. sokolském sletu 1882 na Střeleckém ostrově a II. sletu 1891 v Královské oboře následovalo pět sokolských sletů na Letenské pláni: 1895, 1901, 1907, 1912 a 1920.
V roce 1912 se začalo s plánováním sletového cvičiště v nové lokalitě, přičemž výběr padl na strahovské lomy. Realizaci projektu sice přerušila 1. světová válka, ale již v roce 1919 pozemky na Strahově Praha zakoupila, plány na výstavbu stadionu pak předložila Česká obec sokolská. Na stavbu stadionu pro sokolský slet o rok později však už čas nebyl. Tak se musel VII. všesokolský slet v roce 1920 chtě nechtě ještě jednou konat na Letenské pláni, z které za tím účelem musely být odstraněny vojenské komplexy z války, lazaret a budova pro válečné invalidy. (Po sletu tu mimochodem vznikla dostihová dráha s příslušnými stájemi a provozními budovami.)
Pro VIII. všesokolský slet v roce 1926 vznikl na Strahově dřevěný sletový stadion s písčitým cvičištěm s částečně nasypanými valy s nekrytými dřevěnými tribunami.Toto provizorium bylo ve 30. letech postupně nahrazeno železobetonovým stadionem.
Po 2. světové válce se stavělo dále, k úpravám pak došlo v 50. letech, kdy byla pro potřeby spartakiád rozšířena kapacita některých tribun.
V roce 1975 byl areál dostavěn do současné podoby. V nové východní betonové tribuně vznikla tělocvična a dodnes funkční plavecký bazén. Tak získal rekordní stadion o rozměrech 310,5 x 202,5 m o ploše 62.876 m² a 13.824 vytyčenými značkami kapacitu 250.000 diváků.
V předválečné době stadion pochopitelně nesloužil jen pro sokolské slety. V roce 1927 se tu konala II. dělnická olympiáda, při Svatováclavském miléniu

v roce 1929 tu veřejnost viděla vystoupení orelských jednot. V roce 1937, při oslavách 20. výročí bitvy u Zborova, se tu veřejně rozloučil s legionáři a přítomnou veřejností prezident Tomáš Garrigue Masaryk.
Jako Masarykův státní stadion zaznamenal v roce 1938 sletový areál vůbec největší návštěvnost: X. všesokolský slet se tenkrát stal celonárodní manifestací proti nastupujícímu nacismu. O necelý rok později již byl „Sandbergstadion“ místem konání slavnostní přehlídky německých vojsk u příležitosti 50. narozenin Adolfa Hitlera, během 2. světové války stadion využívali nacisté jako shromaždiště židovského obyvatelstva do transportů.
Stejně neradostné bylo období bezprostředně po konci 2. světové války. V květnu 1945 vláda na strahovském stadionu zřídila shromaždiště německého obyvatelstva, které tu čekalo na transport do pracovních táborů, ta šťastnější část do Německa. Dle očitých svědků tu bylo průběžně nashromážděno 9 000 až 10 000 lidí z celých Čech a Moravy, bez střechy nad hlavou a s denním přídělem 100 g chleba na osobu. Za sociální zařízení sloužily otevřené latríny, vykopané uprostřed stadionu, četná úmrtí na infekce a útrapy internace stejně tak jako popravy zastřelením či ubitím byly na denním pořádku.
Tradici sokolských sletů se po 2. světové válce podařilo ještě jednou obnovit, a to v roce 1948 XI. všesokolským sletem, aby pak strahovský stadion na čtyřicet let ovládlo období spartakiád. První spartakiáda se na „Stadionu Československé armády“ konala v roce 1955 jako vyvrcholení oslav 10. výročí osvobození země Rudou armádou a zároveň demonstrovala politickou sílu komunistického režimu. V pětiletých intervalech (s výjimkou roku 1970) následovalo až do roku 1985 dalších pět spartakiád.

Po roce 1989 obnovený Sokol na velkém strahovském stadionu v roce 1994 zorganizoval XII. všesokolský slet. Svým rozsahem ale nedosáhl těch předválečných a v roce 2000 a 2006 se slety přestěhovaly na sousední Rošického stadion.
Snaha využít strahovského stadionu v současném stavu jako fotbalového hřiště skončila roku 1996. Zatím zamítnutý zůstává – mimo jiné - návrh, zřídit na místě stadionu fotbalovou arénu pro desetitisíce diváků vykopáním hřiště do hloubky.
Po pádu komunismu stavba nadále neměla všeobecné využití. V 90. letech 20. století byla plocha sporadicky využívána k výstavním akcím, konalo se tu i několik veletrhů, ukázkově tu byl předváděn jezdecký sport pólo a byla využívána k rekreačnímu sportu. Konalo se tu i několik koncertů populární hudby. Například fenomenální koncert Rolling Stones v roce 1990, který navštívilo přibližně 110 000 diváků se stal symbolem příchodu nových časů. V květnu 1995 sloužil na strahovském stadionu bohoslužbu papež Jan Pavel II. a své sjezdy tu pořádali i členové Svědků Jehovových.
Stadion mezitím chátral, hřiště zarostlo plevelem, tribuny se dostaly do havarijního stavu a rozporuplné diskuze o jeho budoucnosti se vedly na všech úrovních. Tak kupříkladu v roce 1998 uzavřelo hlavní město smlouvu s Českomoravským fotbalovým svazem o bezplatném nájmu na 50 let s tím, že svaz na Strahově zahájí budování Národního fotbalového stadionu. Z projektu ale rychle sešlo a smlouva byla vypovězena.
V roce 2002 dostala stadion do pronájmu na 30 let fotbalová Sparta Praha, která na něm o rok později a s finanční podporou hlavního města Prahy 6 a 7 otevřela svůj tréninkový areál s osmi hřišti a moderní správní budovou. Součástí areálu je i – v rozporu s výstražnou tabulí o zákazu vstupu na příjezdní bráně - veřejná restaurace Třetí poločas.
Klíčovým byl pro Masarykův stadion rok 2003, kdy se „jako významné monumentální dílo“ dostal na seznam kulturních památek Národního památkového ústavu. Již z tohoto důvodu jsou veřejné diskuze o eventuelním zbourání stadionu a spekulace s pravděpodobně lukrativními strahovskými pozemky za dané situace bezpředmětné.

O strahovský stadion jako kulturní památku má povinnost starat se její majitel, kterým je od roku 2014 město Praha. Je otázka, zdali pražská správa začne problém stadionu stavebně řešit dříve než v roce 2030, kdy fotbalové Spartě vyprší pronájem. Či zda jeho polorozpadlé ochozy na příštích sto let nechá obrůst planou růží...
(zVěstník Mnichov)

„Umělec musí milovat život a ukazovat nám, že je krásný. Bez něho bychom o tom pochybovali.“
Anatole France

NENECHAT SE DOBĚHNOUT

Vladimír Cícha

Poctivě upozorňuji laskavé čtenáře, že v této kratší stati nedozví se mnoho nového. Někdy však se hodí připomenout co, co návalem každodenních nezbytností upadlo téměř v zapomenutí.

Ačkoli k užitečným činnostem občana dnes kromě zaměstnání patří tělovýchovné programy, vitaminové kůry, holistická léčba neduhů zjevných i latentních za účelem dožití se co nejdelšího věku, mám za to, že tato rozvětvená aktivita, pro někoho možná ani ne příliš potěšující, není nutná v případě, že se dokážeme vystříhat jednoho z největších nebezpečí… stresu.

Moderní věda a medicína samozřejmě probádaly i tento fenomén do mnohých podrobností. Přesto však poklidná a logická úvaha postačí nejednou k tomu, abychom se sami s tímto nepříjemným jevem mohli a dokázali vypořádat. Jeho neblahé působení může mít mnoho příčin. Problémy v zaměstnání, přílišná zodpovědnost, nevydařené manželství, dítka, která místo studia pokuřují marihuanu, kolegyně v zaměstnání, s níž jste si zaflirtovali, hrozící sexuálním obtěžováním. Může to být i finanční poradce telefonující vám v nepravou chvíli informace o změnách na burze, případně možnosti jak rychlým rozhodnutím (což tedy není vaše doména) pomnožit svůj investiční majetek. Nebo snad listonoš s dodávkou formulářů k vyplnění a získání tak další kreditní karty výhodnější nežli všechny, které dosud máte. Možná, že je to i Statistický úřad, který lživou informací o nízké inflaci pokouší ve vás nutkání reagovat ostrým dopisem plným výrazů jako „dělání volů ze slušných lidí“, „lži a podvody“ a podobně.

Máte pocit, že nejen čas, ale i váš život ubíhá nějak proklatě rychle. A že přísliby drastického zkracování pracovní doby a tím získání více volného času, v důsledku stále vyspělejší techniky a technologie, nějak nesouhlasí se skutečností. Když se ráno probudíte ještě před zazvoněním budíku z nepříjemného snu, v němž jste seděli ve svém automobilu uvězněni v nehybně ucpaném provozu, při pokusu nalokat se vzduchu pootevřeným okénkem, stahovací klička vám zůstane v ruce, vnímáte nadcházející den jako těžký balvan navalený osudem do vaší cesty. To je ovšem jen nástin možný zdrojů onoho stresu, obrazně řečeno podobajícího se špatně nastavené výhybce na kolejích, po nichž ubíhá váš život.

A tu, bezděky a poněkud udiveni, vzpomenete na děda, sedláka, jehož život jste považovali za těžký stejně jako nudný, z práce od slunka do slunka den, noc, den. S tou vzpomínkou k vám ale zavane i příjemná vůně hnoje, pokosené trávy, sena, v uších vám zazní bučení krav v chlévě. Proč pak jste tam, na jeho usedlost, jezdívali tak rádi? Kde vám chutnalo mléko a voda lépe než právě tam? A pojednou ta dědova nuda se vám jeví jako nějaký řád, program diktovaný jen svitem slunce, deštěm, zimou, roční dobou.

Ovšem podmínky a prostředí formují život, jeho způsob. A ten dnešní, žitý hlavně ve městě ba velkoměstě, je stále komplikovanější. Nejednou tím, co by jej mělo činit lehčím, technikou a z ní plynoucí rychlostí všeho. A přece nabízí se řešení, ochrana proti zmíněným vlivům. Sestává ze systematické snahy a úsilí *nenechat se doběhnut!* Pokušením, tak bohatým a všudypřítomným. Pokušením stát se, navzdory své letoře, povaze a založení, panem (paní) domácí nákupem nemovitostí k pronájmu, které kromě pravděpodobnosti pozdějšího zisku přináší i starosti. Být vlídní k finančním poradcům nabízejícím své odborné služby, uvědomovat si však, že lepší je zisk 2 procent minus daně a inflace nežli 2 procenta po nenaplnění investičních prognóz. Pro věci bombastické neopomíjet drobné radosti dostupné téměř denně. Vzít na vědomí, že politici vás budou obelhávat a klamat, ač se najdou i světlé výjimky. Nenechat se zviklat v bohulibé pravidelnosti pití dobrých vín zbytečným strachem o své orgány. Uvědomit si, že všichni nemůžeme být řediteli, magnáty, že nejen chuďas, ale i takto slavný a movitý občas spáchá sebevraždu. Nezatěžovat svůj organizmus cvičením vůle a úžasnými předsevzetími, které nezpůsobují nežli neklid a vyčerpání. Neběhat po ulicích, když je to možné v parku. Nevyhazovat šatstvo po sezóně, neboť v několika málo letech bude opět prudce moderní. Nenechat se odradit hrozbou sexuálního obtěžování od radosti flirtu. Nezanedbávat četbu klasiků, neboť oni jimi nejsou pro nic za nic. Máte-li zato, že váš názor a úsudek je zdravý, nenechte se v tom zviklat požadavky doby.

Pokud pak je pro vás stres nikoli stresem, ale vzrušením, nezbytným ke spokojenému a plodnému životu, pak ignorujte uvedené rady. Ostatně… neprosili jste se o ně…

V letech 2012 až 2015 putovala po Dánsku a po České republice **výstava „Královna Dagmar, česká princezna“**. Na základě rozhovoru majitele výstavy Dr. Zdeňka Lyčky (bývalého velvyslance ČR v Dánsku a poté ředitele Českých Center) pro Rádio Praha http://www.radio.cz/cz/rubrika/historie/kralovna-dagmar-oziva-v-legendach se redakci ozvali krajané z Austrálie, že by chtěli výstavu „Královna Dagmar, česká princezna“ po skončení jejího putování po Česku. Výstava je již nějaký čas na českém velvyslanectví v Canbeře, avšak dosud se nepodařilo zjistit, kteří krajané v Austrálii o výstavu „Královna Dagmar, česká princezna“ projevili zájem. Prosíme tedy zájemce o tuto výstavu, aby se ozvali na adresu canberra@embassy.mzv.cz nebo zavolali na telefonní číslo českého velvyslanectví v Canbeře 02 6290 1386. Děkujeme za spolupráci.

~

ZNÁTE ČESKOU OPERU?

1/ Který z těchto tří českých hudebních skladatelů je autorem známé opery Rusalka?

a) Leoš Janáček
b) Antonín Dvořák
c) Bedřich Smetana

2/ Kdo je autorem známé české opery Šárka?

a) Bedřich Smetana
b) Antonín Dvořák
c) Zdeněk Fibich

3/ Víte, v které české opeře můžete slyšet árii panny Rózy?

a) Šárka
b) Tajemství
c) Rusalka

4/ Která známá česká operní pěvkyně zpívá árii Vlasty v opeře Zdeňka Fibicha Šárka?

a) Andrea Tögel Kalivodová
b) Eva Urbanová
c) Gabriela Beňačková-Čápová

5/ Árii Ježibaby v podání české operní pěvkyně a mezzosopranistky Andrey Tögel Kalivodové můžete slyšet v opeře…?

a) Tajemství
b) Rusalka
c) Šárka

6/ V které známé české opeře, jejímž autorem je Antonín Dvořák, můžete slyšet slavnou árii „Měsíčku na nebi hlubokém“?

a) Blaník
b) Rusalka
c) Medea

7/ Který český hudební skladatel je autorem známé opery Její pastorkyňa?

a) Leoš Janáček
b) Bedřich Smetana
c) Zdeněk Fibich

8/ Známá česká operní pěvkyně a sopranistka Eva Urbanová ztvárnila roli Kostelničky v opeře…?

a) Paní z námoří
b) Rybáři
c) Její pastorkyňa

9/ V které české opeře ztvárnila známá česká operní pěvkyně a sopranistka Eva Urbanová role Cizí kněžny a Ježibaby?

a) Prodaná nevěsta
b) Rusalka
c) Dalibor

10/ Jakou přezdívku měla první slavná česká operní pěvkyně Ema Destinnová?

a) královna opery
b) královna árií
c) královna zpěvu

11/ Které slavné árie a role provázely operní pěvkyni Emu Destinnovou?

a) Ježibaba, Panna Róza, Habanera
b) Jenůfa, Petrona, Gioconda
c) Milada, Mařenka, Tosca

12/ Která známá česká operní pěvkyně a mezzosopranistka přednesla osm z deseti Biblických písní Antonína Dvořáka při slavnostním koncertu Berlínských filharmoniků v roce 2013 ve Španělském sále Pražského hradu?

a) Andrea Tögel Kalivodová
b) Magdalena Kožená
c) Eva Urbanová

13/ Který z těchto tří známých českých hudebních skladatelů je autorem opery Paní z námoří?

a) Otakar Ostrčil
b) Bohuslav Martinů
c) Jan Kunc

14/ Který známý český operní pěvec-tenorista slovenského původu ztvárnil postavu Luka Kuzmiče v Janáčkově opeře Z mrtvého domu?

a) Miroslav Dvorský
b) Štefan Margita
c) Peter Dvorský

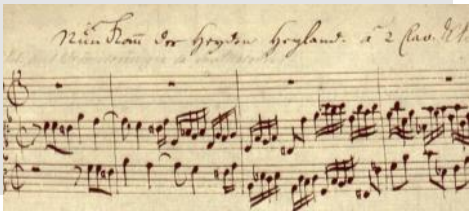

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI:
1/ b, 2/ c, 3/ b, 4/ a, 5/ b,
6/ b, 7/ a, 8/ c, 9/ b,
10/ c, 11/ a, 12/ b, 13/ c,
14/ b.

Autorka kvízu Soňa Svobodová

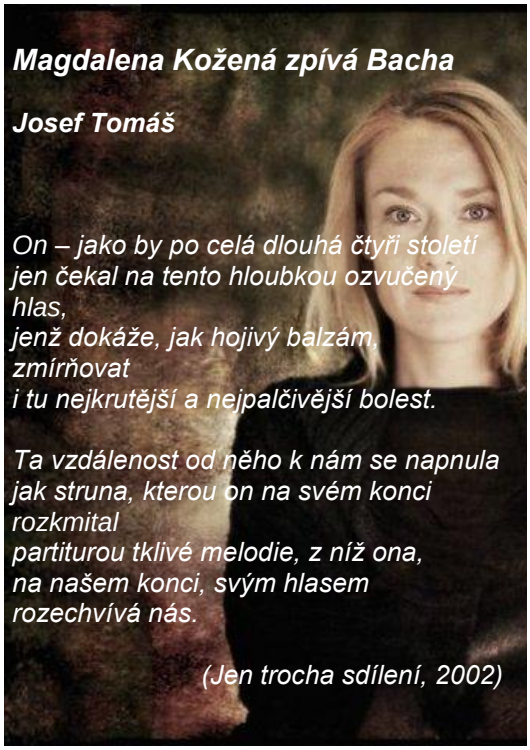

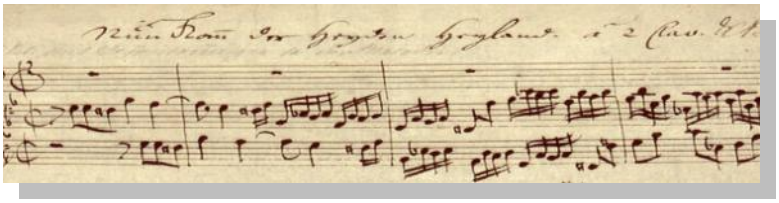

Milan Knobloch, muž, který oživil hlínu

Alena Klímová-Brejchová

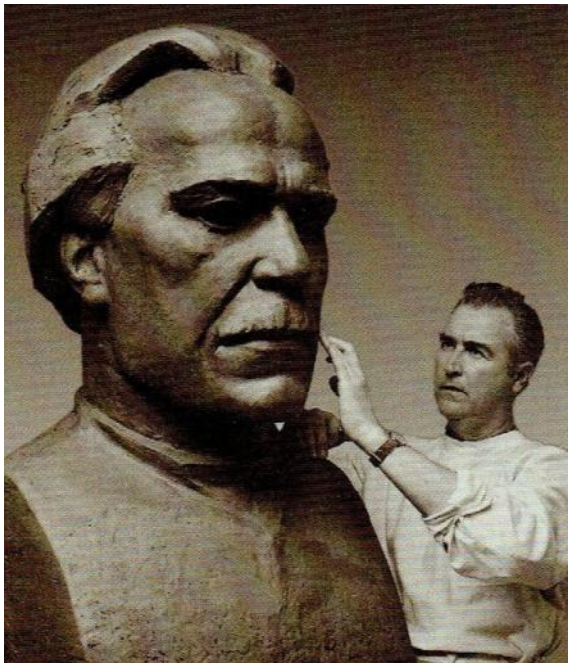

Tento muž, pražský sochař a medailér, dnes, na počátku roku 2018 už skoro devadesáti sedmiletý tvůrce, mne vítá stiskem ruky v nepříliš komfortním prostoru pražského pečovatelského zařízení pro seniory, kteří potřebují pomoc od nás, ostatních. Je tu s ním i jeho milá drobná paní Alena, se kterou se mistr oženil ve svých osmdesáti létech. Tato pozoruhodná žena mu celá ta léta věrně stojí po boku a skvěle se stará o vše, co je potřebné pro jeho tvorbu i osobní pohodlí. Společně, dočasně, tráví zimní dny v malém pokojíku, do kterého se vejdou jen dvě lůžka a snad malý stolek. Vrátí se do svého bytu, až bude zrekonstruován. I přes nepohodlnost, strohost a nesoukromí společného prostoru léčebny, mají oba manželé dobrou náladu a rádi se opět vidíme. Vlídní ošetřovatelé a nekomfortní prostředí neruší náš rozhovor, který je živý a plný vzácných zajímavých informací.

Důvěrně znám krásnou knihu, která i teď se před námi otevírá na malém kulatém stolku. Je v ní na křídovém papíru vytištěno a zdokumentováno skoro celé dílo titána tvorby, Milana Knoblocha. Byla vydána pražskou Lyrou Pragensis v roce 1998. Na první straně přebalu je fotografie památníku Jana Palacha, instalovaného v městě Vevey u Ženevského jezera, ve Švýcarsku. Znovu obdivuji ztvárnění plamene, který strávil mladé tělo tohoto obětujícího se chlapce. Zlatý plamen na pozadí ultramarínové oblohy evokuje též jakási k letu rozpínaná křídla. Uhnětly je kdysi mužně silné a přesto jaksi až žensky jemné ruce Milanovy, které teď leží nečině v jeho klíně, a trochu se zachvívají. Dojatě polknu a napadají mne slova, které jsem kdysi napsala: „…*a jeho dlaně bělely a průsvitněly, čím více těžkých činností tvůrce vykonával… Rozdával vše, co mu patřilo, kochaje se životem, polapitelnou láskou i tvárnou krásou… Čím však byly jeho dlaně prázdnější, tím méně šlo unést vonné spousty neviditelných darů…“.*

Společně obracíme stránky té krásné knihy a já vzhlížím k tváři starého pána a naslouchám jeho preciznímu vzpomínání, jak na počátku sedmdesátých let, v době totalitního temna, ředitel pařížské mincovny požádal Svaz českých výtvarných umělců o vypsání celostátní soutěže na zhotovení medaile českého velikána… umělce Jiřího Trnky. Ano, tehdy vyhrál Milan Knobloch první cenu a návrh na medaili byl odeslán k realizaci do Paříže. Brzo na to však bezpečnostní orgány tehdejší komunistické mašinérie počaly umělce vyslýchat. Starý pán se už dnes usmívá, když mi vypráví, jak se ho tehdejší vyšetřovatelé ptali, jak se dostal do Paříže a proč je na reversu Trnkovy medaile s pohádkovým ztvárněním prince Bajaji spár – dračí spár. Otočili prý medaili vzhůru nohama a v této poloze jim spár evokoval představu nacisty použitého protibolševického sloganu… *„zachvátí-li tě, zahyneš“*. Medailér tehdy připomenul děj pohádky o zápase prince s drakem a na toto nesmyslné obvinění dodal, že *„čistému vše čisté“.* Vyšetřovatelé mínili, že prý on, s jeho podezřelými symboly na medailích, *„by si měl otevřít čistírnu“.* Odměnou bylo nakonec uznání ředitele pařížské mincovny, který prohlásil, že bylo pro něho ctí, přispět k vydání této mince, která patří k nejkrásnějším, které tato mincovna vydala. Milan Knobloch jich tehdy pár přivezl svým známým do Prahy. Jedna prý stála 2 000 franků a on si ji nemohl dovolit koupit.

Za okny postává do bělostného hávu oděná Praha a lednový vítr žene vzduchem velké vločky sněhu a lepí je na okna léčebny. Ve velké neosobní hale je příjemné teplo. Společně a skloněni nad kulatým stolkem listujeme knihou a já jsem znovu okouzlena dílem Milana Knoblocha. Vnímám profesionální fotografické ztvárnění několika stovek mincí, v nichž se paměť českého národa a dějin organicky slučuje s úchvatnou formou. Tato paměť je mistrnou rukou vtlačena do hlíny, ztvárněna do reliéfu, odlita do kovu a každý tento, na první pohled drobný artefakt mince, se mi v mysli proměňuje v nenapodobitelný monument, který však se, jako malý uchopitelný zázrak, vejde do dlaně.

Hledíme též na fotografie náhrobku skladatele Bohuslava Martinů, jehož posmrtnou masku tvůrce snímal po dvaceti letech od skladatelovy smrti. Nelehká práce byla uskutečněna v Čechách s antropologem dr. Emanuelem Vlčkem a sochařem Jaroslavem Vackem v roce 1979. Tento náhrobek, umístěný ve skladatelově rodišti, v Poličce, byl shledán jako nejkrásnější funerální dílo v Evropě a Milan Knobloch byl za ně dokonce vyznamenán Ministerstvem kultury. Hledím s obdivem i na detail pomníku Bohuslava Martinů, na jeho obří bronzovou sochu, která na výšku měří 3,20 m. Vedle ní její tvůrce, sochař Milan Knobloch vypadá tak maličký…

Ukazuje mi i první předsádku knihy, na níž je vyobrazeno sto sádrových modelů k medaili Mikuláše Koperníka. Tolik jich bylo většinou nutno pro vznikající medaile vytvořit, než byl umělec spokojen s tou sto první či sto dvacátou prvou jako například u medaile Václava Havla. Prý se tyto přípravné sádrové práce našly nepovšimnuté v krabicích na balkoně jejich pražského bytu. Umělec je chtěl vyhodit, ale zachránil je profesor Lidický i pro tuto knihu.

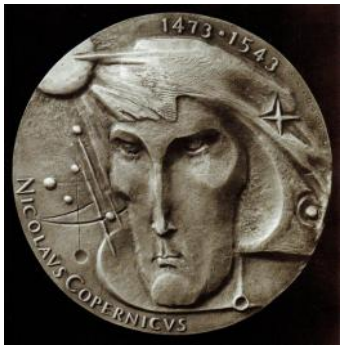

Za medaili astrologa Mikuláše Koperníka byl polským státem Knoblochovi udělen Řád za zásluhy o polskou kulturu v roce 1973. V Kremnici vznikl skvost. Monumentální záznam dosahu objevu tohoto vědce, promítající se staletími. Revers je vytvořen se středověkými hvězdářskými přístroji, postavou astronauta a se soustavou planet, rotujících kolem slunce. Rub i líc mince tak srůstají ve fascinující celek. Američtí vědci i umělci vyslovili Polsku za počin vydání této medaile gratulaci.

Přesto však sochař a medailér v jedné osobě rád vzpomíná i na své první dílo, sádrovou plastiku hlavy dr. Eduarda Beneše, která vznikla ještě před jeho přijetím na AVU, což je pozoruhodným důkazem jeho neobyčejného talentu. Prezident Beneš je na ní už tehdy mistrně vypodoben a jeho tvář má zvláštní, tak trochu smutně zadumaný výraz. Paní Benešová si prý této plastiky velmi vážila.

Milan Knobloch se též znovu vrací ke své srdeční záležitosti. Ke své první medaili, k portrétu světového antropologa dr. Aleše Hrdličky z roku 1959. Vznikla též velká Hrdličkova busta pro Washington v USA. I v letošním roce s osmičkou na konci, vypisuje Česká státní banka soutěž na dvou set korunovou minci s portrétem tohoto pana antropologa a Milan Knobloch byl ještě vyzván, aby se soutěže zúčastnil. V této chvíli pevně věřím, že jeho zdravotní stav i ostatní podmínky potřebné k tvorbě budou opět příznivé k další medailérské práci.

Hledím znovu na ty zklidnělé ruce velkého umělce a dumám, kdy smí být monumentální lidské dílo prohlášeno za dokončené. Takovéto dílo je hodné Titánů, ani voda ani oheň mu neublíží po věky, a já si velmi přeji, aby se stalo to, co zatím nedokázali naši současní vládnoucí politici uskutečnit. Přeji si celým srdcem a v souznění s mnoha dobrými lidmi této krásné země, aby se devadesáti sedmiletý tvůrce ještě za svého života dočkal významného ocenění své dlouholeté a skvělé tvorby i ve své vlasti! Ocenění, které mu právem náleží za jeho rozsáhlé celoživotní dílo, za jeho čestnost, skromnost, neuvěřitelnou pracovitost, tvůrčí invenci i bezkonkurenční celosvětový význam v oblasti sochařské a medailérské tvorby. Jen nelehce lze spočítat díla, která vznikala od roku 1958 až po rok 2014, kdy bylo slavnostně odhaleno to poslední… Pomník Humprechta Jana Czernina z Chudenic v městě Kosmonosích. Finanční cena díla Milana Knoblocha je a vždy bude téměř nevyčíslitelná…

Český národ ještě má a smí obdivovat svého významného a věrného syna, stále žijícího krásného starce – Milana Knoblocha. Muže vítěze, který svými prsty a dlaněmi obtiskl subtilní lidskou duši, povahu a intelekt do hmoty hlíny, přidal důmyslnou symboliku a mnohovýznamnost plamene, křídel slunce, oka, klíče, houslí i heraldických znaků… pak to vše odlil do kovu na věčnou památku pro tento i budoucí svět… Tento zasvěcený „rytíř tvorby“ se však též dokázal utkat s „draky“… a zvítězil!

ΩΩΩ

MAUDIE

Peter Žaloudek

Pod tímto jménem běží v kinech kanadsko-irský film, natočený podle skutečného příběhu kanadské malířky Maude Lewis (1903-1970).

Narodila se a celý život prožila ve východní Kanadě v provincii Nové Skotsko. Od dětství trpěla revmatickou artritidou, její končetiny byly pokřivené, zdeformované, vlastní rodina ji z toho důvodu považovala za mrzáka a styděla se za ni. Měla sice fyzické deformace, ale duchovně a duševně byla zcela normální, vysoce inteligentní a zároveň byla jemnou a citlivou osobou. Byla autodidaktem, obrazy, které malovala, nebyly, až na pár výjimek, větší než 20 × 25 cm. Její umění dnes umělečtí historici označují jako tzv. naivní, lidové. Když kolem roku 1945 začala své obrázky prodávat, stál jeden z nich 2 až 5 dolarů. V posledních deseti letech jejího života stál okolo 10 dolarů.

Po Maudině smrti začala cena za její obrazy razantně stoupat a dnes se pohybuje řádově v desetitisících dolarů za kus. Je však téměř nemožné je koupit, protože jsou buď ve vlastnictví kanadských, amerických a jiných galerií, anebo u soukromých osob, které je nechtějí prodat. Malý, nesmírně skromný domek se dvěma místnostmi, ve kterém žila, byl zrenovován a dnes se nachází v Art Gallery of Nova Scotia v Halifaxu. Na místě, kde kdysi stál, byl ve stejné velikosti postaven jiný ze železné konstrukce. Je to zároveň místo, kam ročně směřují davy turistů a zájemců o život a dílo Maudie, což je jméno, pod kterým ji kdysi všichni znali - oficiálně Maude Lewis.

To, že jsem se teď rozhodl o tomto filmu, o této ženě psát, ale nemá za cíl vyzývat, abychom se za drahé peníze vydali na cestu do galerií a začali obdivovat její obrazy. Ty si dnes koneckonců můžeme prohlédnout na internetu. V tom velice realisticky a věrohodně zpracovaném životopisném filmu je zachycen život člověka, umělce, jehož dílo začalo být chápáno a ceněno až po jeho smrti, jak to, žel, často v případě umělců bývá. I to samo o sobě je ale již důvod k zamyšlení, protože denně míjíme kolem sebe nám neznámé lidi, nic o nich nevíme, nevšímáme si jich, a přesto, jak jsem přesvědčen, často chodí kolem nás světci, nebo velikáni ducha, bohatí vnitřní krásou. Jen o tom nevíme…

V jejím životě, aniž by v tom filmu byl jakýkoliv náznak, zda je nebo není křesťankou, zda věří nebo nevěří v Boha, je cosi nesmírně krásného, jemného a moudrého, až člověk žasne, kde se tolik vnitřního bohatství v té osobě vzalo. Od dětství byla konfrontována s nenávistí, pohrdáním a posměchem, protože ji všichni, i její vlastní rodiče a bratr, měli za kripla. Tenkrát, na začátku minulého století (a nechci se již ani zamýšlet, jak tomu bylo v dobách dávnějších) se na postižené děti a lidi všeobecně hledělo jako na „netvory“, trest boží, a jen málokdo v takové osobě viděl člověka s duší, bytost, jako je každá jiná. Kolik pohrdání si jen musela užít. A není snad nic horšího, než pohrdání ze strany vlastních rodičů a rodiny. To zraňuje nejvíce. Když její rodiče zemřeli, bratr se od ní distancoval a teta, která ji měla vychovávat, se k ní chovala arogantně a s odporem. Jí tak nezbývalo, než dokázat jiným a také sama sobě, že není jen postižená, ale že je také člověkem. A tak se chytla první nabídky, která jí po tomto sebeuvědomění přišla, a šla se přihlásit muži, který v jednom obchodě vylepil inzerát, že hledá pro vedení domácnosti pomocnou ženskou ruku. Nevěděla, ke komu jde, jaký je to člověk, co od ní bude očekávat, ale šla. Protože v té nesnesitelné situaci, kdy byla na úplném dně kvůli pohrdání svého okolí, potřebovala sama sobě dokázat, že hloupá ani neschopná není, že se umí postarat sama o sebe. Muž, ke kterému přišla, byl v jejím věku. Jmenoval se Everett Lewis. Byl to prostý pomocný dělník. Živil se lovem ryb, které pak prodával, a různými pomocnými pracemi. Peníze, které si těžce celý den vydělával, stačily stěží na jeho skromné živobytí. Pracoval sedm dní v týdnu, domů chodil pozdě večer unavený, a proto hledal někoho, kdo by mu uvařil, postaral se během dne o jeho dva psy, nakrmil slepice. Byl to sice pracovitý člověk, ale svým způsobem nešťastný. Dětství prožil v sirotčinci, rodiče neznal. Nepoznal teplo rodinného domova, teplo rodiny, choval se neohrabaně a hrubě, téměř bezcitně. Jediné, co ovládal, byla tvrdá a vytrvalá práce. Když uviděl hubenou a pokřivenou Maudie, neměl samozřejmě vůbec zájem, aby takový mrzák cokoliv pro něho dělal, a surově ji odmítl. Maudie se ale nenechala odbýt. Řekla mu rázně, ať to s ní pár dnů alespoň zkusí, dá jí šanci a teprve pak, když s ní nebude spokojený, ona odejde. Tak ji tedy přijal a zároveň jí vysvětlil, jaké bude mít denní úkoly. Domeček, ve kterém bydlel, byl velice skromný a jednoduchý, měl jen dvě místnosti. Jemu šlo hlavně o to, aby měl navařeno, až přijde večer domů, aby byl v těch místnostech pořádek, aby psi a slepice dostali žrádlo. V několika prvních dnech, kdy Maudie byla poprvé v životě postavena před takový úkol, to vůbec nebylo jednoduché, ale vše udělala podle jeho přání, dokonce zvládla také prvně v životě zabít slepici a uvařit polévku, jak jí to poručil. Když už se po několika dnech zdálo, že muž bude s její prací spokojený a že již tolik

nereptal, když večer přišel domů a shledal, že vše bylo uděláno tak, jak si to představoval, stala se najednou nečekaná věc. Přišel domů s jedním známým, který mu pomáhal při chytání ryb a při různých pracích. Ten člověk se velice podivil, ale také potěšil, že Everett přece jen není takový podivín a samotář, jak to všichni o něm vykládají, ale že je to docela normální muž, který si našel dokonce ženu, která mu vede domácnost. Maudie tento postřeh velice potěšil, a přitom vyslovila něco, co ale totálně podráždilo jejího zaměstnavatele. Až tak, že ji velice surově uhodil do tváře a zařval na ni: „Pamatuj si jednou provždy: nejdřív jsem já, pak moji dva psi, pak slepice, a pak až teprve ty…“

Tento moment byl pro Maudie zcela rozhodující. Někdo by v takové situaci ve falešné pokoře naivně sklonil hlavu a zachoval se jako otrok. Maudie surová facka vnitřně velice ranila, ale také zocelila. Přísně se na muže podívala a řekla: „Byli jsme domluveni, že mi za každý den dáte peníze. Jsem zde již několik dnů a dodnes jste mi nic nezaplatil. Buď mi okamžitě dáte peníze, anebo od vás definitivně odcházím a nenechám se urážet”. Tato slova, to její sebevědomí a úcta k sobě samé zapůsobily jako blesk z jasného nebe. Muž, zcela ochromený a zahanbený, navíc před svým známým, který byl toho všeho svědkem, sáhl do kapsy, vytáhl peníze a zaplatil jí. Od tohoto okamžiku nabyl jejich vztah zcela jiné, kvalitativně nesrovnatelné úrovně. Maudie již nebyla kriplem, který nemá ani rozum ani srdce, ale stala se zcela normálním člověkem. A muž, který až do té doby nevěděl nic o tom, jak se vyrůstá v harmonické rodině, kde nejenom vládne láska, ale kde se také člověk učí respektovat jiného člověka, si najednou začal všímat, čím Maudie žije, co jí dělá radost, co ji bolí, jaká je. Postupně, pomalu, se začal vyvíjet mezi těmito lidmi, do té doby tak krutě poznamenanými smutným osudem, vztah: nejdříve si začali všímat jeden druhého, co kdo dělá, co ho baví, čím žije, pak se vztah pomalu proměňoval v přátelství, až nakonec vyústil v lásku a manželství… Maudie si všimla u toho drsného muže, že to je v podstatě dobrý člověk a rozhodla se, že mu chce ono teplo domova v maximální míře vytvořit. A ten podivínský, drsný muž, si najednou všiml, že Maudie ho má nezištně ráda a že jí dělá radost malovat, a tak jí začal kupovat barvy a obdivovat jakýkoliv obrázek, který namalovala. Jejich dům se tak stal

najednou nejenom skutečnou galerií, protože v něm pomalovala úplně všechno - zdi, nádobí, dveře, okna - ale stal se také místem lásky, přátelství, radosti, dobré atmosféry…Ve filmu je mnoho nádherných myšlenek a scén, které teď nemíním prozrazovat. Jen jednu za všechny: Když po letech manželství došlo, tak jak se to v každém vztahu děje, k jednomu konfliktu, ve kterém oba reagovali výbušně, cholericky, odešla Maudie naštvaná a uražená na noc k jedné přítelkyni. Muž za ní křičel: jen si jdi! Jakmile ale ta slova pronesl, vybavil se mu celý jeho život s ní: to, že to byla vlastně ona, kdo ho zachránil, ne on ji, tím že ji kdysi k sobě přijal na službu. Ona ho naučila, jak žít, jak respektovat sám sebe i jiné, jak se stavět k životu. A najednou se mu promítlo všechno to krásné, co spolu s ní a díky ní prožil. Ale v těch momentech, kdy tu noc prožili vzdáleni jeden od druhého, si najednou i Maudie uvědomila, že kdyby nebylo bývalo jejího muže, nikdy by nezačala malovat, nikdy by se nebyla postavila na vlastní nohy, nikdy by se z ní nestala zralá a dospělá žena. Druhý den ráno přišel její muž k Maudině přítelkyni a požádal ji o možnost si s Maudie promluvit. Pro mne to byla jedna z nejkrásnějších scén filmu. Se slzami v očích se jeden druhému omlouval a zároveň si vyznali lásku. Maudie říká: „Vždyť víš, že já tě miluji a nikdy jsem tě nepřestala milovat…“

Partnerské vztahy. Tak komplikované, tak často neřešitelné, tak často bolestné a náročné. A když jsou ve hře děti a partnerské vztahy drhnou, tak je to o to bolestnější.

Ve vztahu jde vždy o to, do jaké míry je člověk schopný dát rovnítko mezi úctou k partnerovi a úctou k sobě samému. Vztah je cosi posvátného. Udržet, zachovat, zachránit, oživit, podpořit a co já vím co ještě - jinými slovy: dát vztahu plný život je velký dar a umění. Vřele tento film všem doporučuji: je to nádherný film o malířce Maude Lewis a zároveň také krásný film o tom, jak se buduje partnerský vztah.

♥♥

Právník zodpovídá vaše otázky:

1. Plánuji prodat manželovi své dcery id. ¼ nemovitosti, kterou vlastním v České republice. Doslechla jsem se ale, že je od 1. 1. 2018 v České republice opět zavedeno předkupní právo mezi spoluvlastníky. Budu tak tedy moci učinit nebo budu muset svůj podíl nejdřív nabídnout ostatním vlastníkům? Jak mám postupovat, na koho se mohu obrátit?
Ano, je pravdou, že od roku 2018 bude opět zavedeno předkupní právo spoluvlastníků. To by znamenalo, že nejdříve se musí spoluvlastník obrátit s nabídkou odkupu na spoluvlastníky nemovitosti, a to za cenu, za kterou chcete nemovitost prodávat, a pokud by tak neučinil, hrozilo by, že se bude spoluvlastník domáhat u soudu, aby mu nabídl svůj podíl k prodeji. Ale převod nemovitosti ve spoluvlastnictví, a to úplatný i bezúplatný, osobě blízké, kterou v tomto případě váš zeť je, představuje výjimku z tohoto pravidla, takže ani po 1. 1. 2018 vám převodu na jeho osobu nebude nic bránit.

2. Chtěl bych odkoupit podíl osoby, se kterou mám v České republice ve spoluvlastnictví nemovitost. Jak zjistím cenu jejího podílu? Jak mohu postupovat, pokud by osoba nesouhlasila s prodejem? Není totiž možno danou nemovitost spravovat ve chvíli, kdy máme odlišné představy o jejích opravách a investicích. Na koho se mohu v této věci obrátit?
Můžete se obrátit jak na odborníka v České republice v oblasti realit, který vám vypracuje odborné posouzení ceny či si nechat vypracovat znalecký posudek ceny obvyklé v místě a čase soudním znalcem v oboru oceňování nemovitostí. Jako spoluvlastník části nemovitosti můžete druhého spoluvlastníka vyzvat k prodeji jeho spoluvlastnického podílu za odpovídající cenu. Jednání se státními institucemi jsou ale zpravidla velmi zdlouhavá, protože rozhodnutí o prodeji majetku, který je ve vlastnictví státu, podléhá složitému schvalovacímu procesu. I zde je proto vhodné obrátit se na odborníka, který působí přímo v České republice a zná jakým způsobem, postupovat.
Nebude-li spoluvlastník s prodejem svého podílu vám souhlasit, můžete se obrátit na soud s žalobou na zrušení a vypořádání spoluvlastnictví. I tyto soudní spory jsou zpravidla vedeny několik let a zahrnují otázku vypořádání investic, předkládání posudků atp.
I v těchto sporech je proto vhodné být zastoupen advokátem. *(Otázky a odpovědi zpracovala Advokátní kancelář H&P)*

Advokátní kancelář
H&P-Law s.r.o.
www.ak-hp.cz
Tel. +420 221 719 041
Email: info@ak-hp.cz

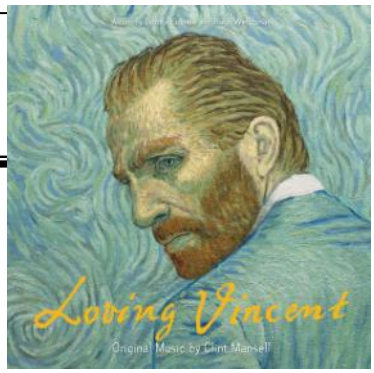

Van Gogh z druhé ruky - K filmu S láskou Vincent

Veronika Boušová

Je to už taková tradice, zakončit návštěvu výstavy v „gallery shopu“. Poté, co jste zklidnili mysl a otevřeli se energii, skryté ve tvarech, motivech a barvách, po tichém dialogu, vedeném s umělci prostřednictvím jejich díla, se vracíte do reality. Obchůdek nabízí kromě literatury a reprodukcí i dárkové drobnosti, které nám mají dodat pocitu, že si kus umění odnášíme s sebou (někdy i na sobě). Nijak se tomu nebráním. Na dveřích lednice mi vyrostla galerie z magnetů s minireprodukcemi a Dürerův zajíc na brašně mi dělá radost, kdykoliv ji beru do ruky. Jenže nakupovat s vědomím, že jste porozuměli originálu a tvůrci, je něco jiného. Přestože třeba dekorativní secesi Alfonse Muchy další využití prakticky neublíží, van Goghovy pastózní oleje v podstatě reprodukovatelné nejsou. Mimochodem, nejbizarnějším kýčem, na jaký jsem kdy narazila, byla skládací plastová figurka Vincenta pro děti. Měla vyměnitelnou hlavu – s uchem a bez ucha.

Ve svém románu „Zdroj“ píše filozofka Ayn Randová: *„Od počátku věků stáli proti sobě dva protivníci: tvůrce a ten, kdo žije z druhé ruky.“* Kam v tomto kontextu zařadit cenami ověnčený film „S láskou Vincent“ je otázka. Polská režisérka a výtvarnice Dorota Kobielová s britským scénáristou Hughem Welchmanem vyšli z van Goghova prohlášení, že malíř *„může komunikovat pouze skrze své malby“,* a oživili jeho obrazy v animaci. Kombinace moderních technologií s výtvarným uměním je skutečně originální. Herci, typově podobní vybraným postavám z portrétů (Dr. Gachet, pošťák Roulin, slečna Ravouxová), natočili scény, které posloužili jako podklad k vytvoření obrazového základu pro samotnou animaci. Na tom se podílelo 125 umělců namalováním celkem 66 960 olejomaleb. Při práci se jistě nějakým způsobem dotkli vnitřního světa van Gogha a jejich zážitky by rozhodně stály za analýzu. Kopírovali totiž 94 děl převážně z posledního období, kdy malíř po odchodu z ústavu pro psychicky nemocné v Saint-Rémy hledá v horečnaté práci záchranu a nachází místo ní sebedestrukci. V posledním dopise bratrovi Theovi, svému podporovateli a mecenáši, Vincent uvádí: *„Tedy: při své práci dávám život v sázku a můj rozum vzal při ní z poloviny za své.“* Bohužel, právě psychologická hloubka filmu „S láskou Vincent“ chybí. Dodá ji až závěrečná píseň „Starry, Starry Night“.

Dokud se před divákem rozplétají změti čar a on proniká do obrazu jako Carollova Alenka za zrcadlo, jde o bezmála 3D zážitek. Rozkrývání krajinomaleb pokračuje za jejich horizont, daný originálem, takže kráčíte alejí či ulicí. Koruny cypřišů se rozvlní jako plameny, hvězdy rotují oblohou, hejno vran vzlétá z obilného pole… Kdyby šlo o krátkometrážní film (jak bylo původně v plánu), odcházeli byste s intenzivním zážitkem. Jenže polsko-britský tým se nakonec rozhodl jinak. Naanimoval celovečerní detektivní story o posledním roce van Goghova života v Auvers a sporných okolnostech jeho smrti. Vyprávění na úrovni nestranného pozorování neprohloubí ani zakomponované černobílé vzpomínky na Vincentovo dětství, kdy se cítí jako náhražka

za zemřelého prvorozeného bratra, po němž dostal jméno, ani náznak jeho bolestných vztahů k ženám. *„Malíře lidsky příliš absorbují jeho zrakové zážitky, takže na ostatní život úplně nestačí,“* napsal o sobě van Gogh. A právě o to jde. Umělcova specifická interpretace, nabízející klíč k jeho vnitřnímu prožívání, chybí. Van Gogh se vyjadřoval nejen barvami, ale i modelací. Žádná reprodukce, natož projekce, ovšem neukáže vystupující měsíc na obraze „Hvězdná noc“ (ve sbírkách MoMa New York) nebo nános žluti na lampě „Noční kavárny“, kterou vlastní holandské Kröller-Müller Muzeum.

Chcete-li však poznat dimenze Vincentovy duše, musíte za ním. Významnou kolekci včetně mnoha nejslavnějších děl najdete ve zmíněném Kröller-Müller Muzeu nedaleko Amsterodamu. Zakladatelé začali s nákupem obrazů nedlouho po malířově smrti a zdejší sbírka významem konkuruje Van Goghově muzeu v holandské metropoli. Osobně jsem se po stopách Vincenta van Gogha vydala intuitivně mnohokrát. Vlastně mi vycházel vstříc. Postupně jsem poznala podstatnou část jeho tvorby a začala si ji podvědomě projektovat do krajiny, kterou maloval. V jednotvárném rovinatém Holandsku dodnes vidím Vincentův smysl pro rozdíly ve strukturách stromů a keřů, detaily, jimiž se liší stéblo trávy od klasu. Po sklence pastisu ve Žluté kavárně, schované v rohu jednoho náměstíčka v Arles, jsem v do běla rozpáleném slunci chodila městem a vnímala tenkou hranici, skrze kterou tehdy neúspěšný, chudý a hledající malíř dospěl ke svým halucinacím. Chladivá náruč kamenných zdí bývalého kláštera, později blázince v Saint-Rémy, poskytne po takové procházce úlevu. Slunce přestane bodat do očí, mozek začíná zase fungovat. Záhony tu dodnes osazují tak, aby připomínaly van Goghovy obrazy, a olivový háj kolem pamatuje jeho kroky.

Každý tvůrce se částečně inspiruje dílem předchůdců, ani van Gogh nebyl zpočátku jiný. Snímek „S láskou Vincent“ otvírá novou dimenzi v oblasti animovaného filmu a práce na něm přinesla tvůrčí zkušenost mnoha malířům z celého světa. Nicméně, až se necháte unášet magickým obrazovým fantazírováním na filmovém plátně, nezapomínejte na podstatu.

„Tak jako nemohou korouhvičky změnit směr větru, tak nemohou ani názory změnit jisté věčné pravdy. Korouhvička neobrátí vítr ani k východu, ani k severu a stejně tak nečiní názor, ať už je jakýkoli, pravdu pravdou.“

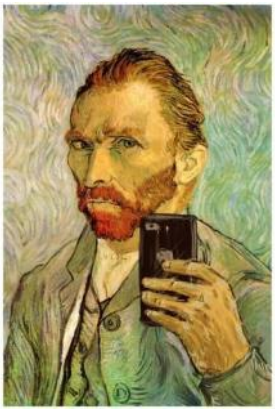

Nestárnoucí malířka Libuše Pilařová-Kverková

Zuzana Hainallová

Paní Pilařová oslaví za pár měsíců neuvěřitelné 90. narozeniny! Když se s ní osobně setkáte, žasnete, jak skvěle vypadá a jak působí duševně i fyzicky nesmírně svěže. Jak to, že je v tak úžasné formě? Jaký život měla? Jak začínala? Vyprávění výjimečných lidí o generaci starších bývá fascinující a já měla štěstí paní malířku vyzpovídat již před třemi roky na vernisáži v Clam Gallasově paláci. V únoru letošního roku jsem se s ní setkala na vernisáži jejích nejnovějších děl v Pelléově vile v pražském Bubenči. Tato expozice se zaměřila především na pražské motivy, ale nechyběla tradičně ani díla z jihočeských „luhů a hájů“.
Opět jsem měla štěstí popovídat si s touto inspirující starší dámou o všem možném. Měla jsem pocit, že si povídám se svou vrstevnicí a byla fascinována jejím moudrým i moderním přístupem k řešení životních problémů. Autorka obrazů si tentokrát dokonce veškeré záležitosti spojené s přípravou expozice v Pelléově vile – instalaci obrazů, administrativní vyřízení s městskou částí Prahy 6 (samozřejmě s použitím počítače) i přípravu rautu pro nejbližší přátelé a rodinu zařizovala úplně sama. Zdálo se, že umělkyni organizační práce vůbec nezatížila a naopak těšila! Kdo by něco podobného v jejím věku dokázal.

Paní Pilařová, malujete krajiny a pražské motivy podle skutečnosti? To musí být náročné…
Samozřejmě! Všechno si musím alespoň nakreslit a na to místo jdu třeba několikrát. Musím si to zažít, protože to je to, co je nejdůležitější – aby tam člověk do toho dal něco svého, ze sebe… V obraze musí být prožitek, nejen realita.
Malovat se dá v každém věku?
Zatím ano, zatím i v tomhle mém pokročilém věku, jestli ho tedy můžu za pokročilý považovat (smích).
Udržuje vás práce v kondici?
Pokud člověk může dělat to, co dělal rád celý život neustále, tak se cítí dobře. Byla to mimořádná klika, že jsem mohla dělat to, co mne bavilo, což není každému dopřáno, tedy většinou. Často lidé chodí do práce a z práce otrávení.
Po kom jste zdědila talent?
Po otci a rodové linii z jeho strany.

Podporovali vás v touze po uměleckém povolání rodiče?
Otec ne, ačkoliv to byl velmi zručný kreslíř – malováním se ale neživil. Ale bratr mě hodně podporoval! Byl až bravurní kreslíř. Táta se zdál dost nešťastný, když už jsem se bez jeho souhlasu dostala na školu.
Ale vy jste si výtvarnou školu nakonec prosadila.
Ano, prosadila. Byla jsem moc šťastná, že jsem se na Akademii dostala.
Kolik vám bylo let, když se váš talent projevil?
Těžko říct, kdy to byl už talent, nebo jenom dětská záliba v kreslení. U nás v rodině se vždycky kreslilo, ale žádné velké umění, jak já říkám „čmáranice“. Víte, ale to geniální dítě, to byl můj bratr. A všechny tetičky a všichni strýcové ho obdivovali, jak mu to jde, jaký je kreslíř a malíř. A také ve škole. Já jsem si dělala svoje v jeho stínu – nikdo si mě moc nevšímal. Ale pak to přece jenom dostalo větší grády, takže jsem šla za tím.
Asi o to větší to pro vás byla výzva, že? Chtěla jste dokázat, že jste stejně dobrá, jako on?
Já jsem s ním nechtěla soupeřit, ale prostě mě to táhlo.
A bratr se stal také malířem?
Přemýšlel nad tím, ale nakonec vystudoval architekturu.
O to těžší, ale současně motivační, zřejmě bylo prosadit si vysněnou školu, že?
Určitě, nakonec jsem to ale dokázala a na AVU absolvovala v roce 1956. Taková zajímavost: Studovala jsem například s Radkem Pilařem, ale příbuzná s ním nejsem, jde jen o shodu jmen.
Čím byste byla, kdybyste nebyla malířkou?
Tak to nevím, to si vůbec nedovedu představit….
Váš manžel byl také z branže?
Ne, byl úplně mimo: Tajemník lyžařské sekce ČSTV – seznámili jsme se na lyžích.
Jaký byl život pražské bohémy, studentů i výtvarníků v letech vašeho mládí? Bouřlivý?
Tak to bohužel neznám! Vdávala jsem se příliš brzy a porodila dvě děti, takže moje flámování spočívalo v ponocování s dětmi, když byly nemocné. Na druhou stranu mě moje děti hodně inspirovaly: Začala jsem malovat dětské portréty, čímž jsem se odlišila - dětskou figurální malbu dělal totiž málokdo.
Jste v obdivuhodné fyzické i psychické kondici, jak si ji udržujete? Dělala jste v životě třeba nějaký sport?
Do 80 let jsem jezdila na kole a do 57 jsem jezdila na sjezdovkách. Potom po úraze už jen na běžkách.
Ale hlavně hodně toho nachodím za malováním - a navíc, stojan a barvy něco váží!
Tak to máte vlastně celý život i místo posilovny. Všimla jsem si, že malujete často zátiší květin s vínem… Dáte si ráda skleničku?
To víte, že jo! Ale nikdy při malování!
Kamarádku, která mě na vernisáž provázela, zaujal nejvíce obraz Becherovka a Bromélie, takže trvala na tom, že mě u něj vyfotí.
Jéje, ten obraz má svou historii! Byl první, kterým jsem zahájila nový ateliér, ten už jen ve třetím patře. Becherovku jsem si nalila a bromélii jsem dostala od svých spolužáků. Chodím schody dolů a nahoru nejméně jednou denně!
Aha, tak to už je mi jasné, proč jste tak fit! Říkala jste, že většinu života jste tvořila v 5. patře bez výtahu. Zajímalo by mě, zda jste malovala i akty, a co je pravdivého na tom, že každý malíř musí mít nutně pletky se svou modelkou, jak to známe z filmu (ve vašem případě malířka s modelem).
Tak to je velká fáma! Akty jsem malovala jen ve škole a představa, že bych něco měla s modelem, je absurdní! Člověk se plně soustředí na malování a tohle vás ani nenapadne!
Co byste poradila čtenářům, kteří si koupí nějaký pěkný obraz a řeší, kam ho v bytě pověsit, aby patřičně vynikl?
No… hlavně pod obrazem by neměl být vzorek na stěnách, jak je dnes zase moderní, nejlepší je nějaká neutrální, klidná malba. A pak už záleží na vkusu… Já osobně si myslím, že nad jídelní stůl se například hodí zátiší. Důležité je, aby obrazy měly odstup – podívejte se, třeba na tenhle se nemůžete dívat zblízka!
Máte pravdu! A platí to, myslím, u většiny vašich obrazů! Když se postavím o pár metrů dál, vychutnám si obraz neporovnatelně lépe. Je lepší koupit originál, nebo stačí reprodukce?
Určitě originál, a když už kopii, tak kvalitní a hlavně nějakého opravdu dobrého obrazu!

Obrazy Libuše Pilařové-Kverkové najdete na www.pilarova-kverkova.cz, kde můžete malířku rovněž kontaktovat v případě zájmu o koupi.

PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, AUSTRALIA

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

ČECHOAUSTRALAN JE SOUČÁSTÍ WEB ARCHIVU NK

WebArchiv
archiv českého webu

PODZIM/JARO 2018

39

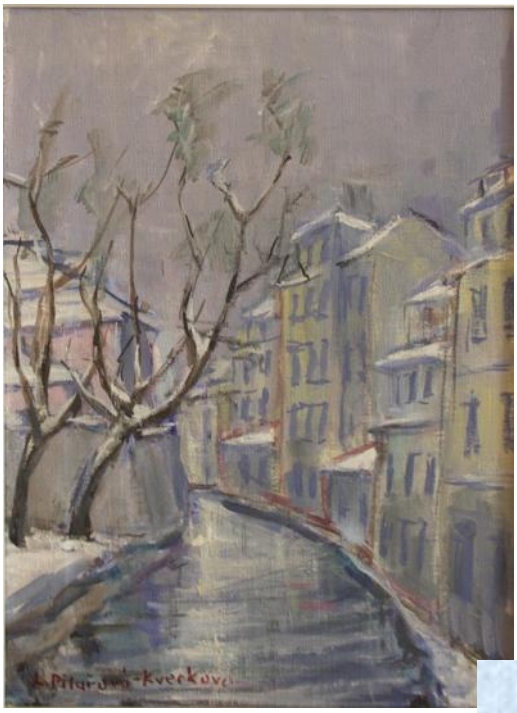

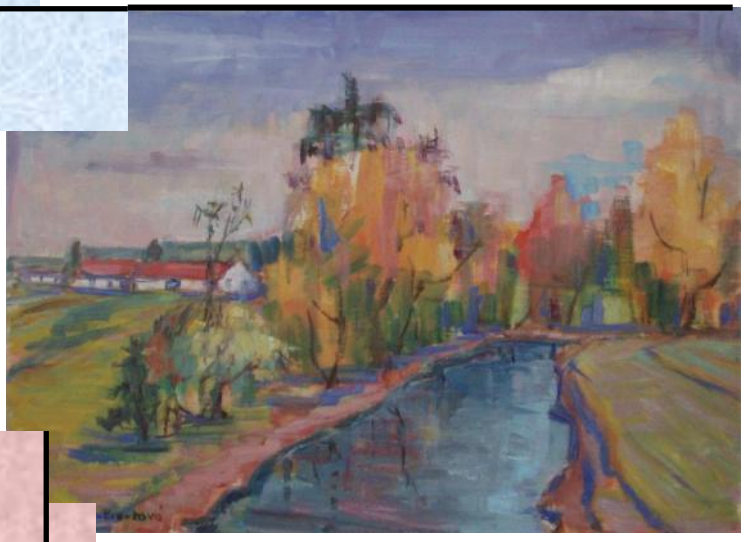

Jsme na Facebook, přidejte se k nám - https://www.facebook.com/Cechoaustralan

www.cechoaustralan.com

Klikněte na Like

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P. O. Box 1008, Hawksburn - Melbourne, VIC 3142, Australia
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
Publication Number:
100019790

POSTAGE PAID AUSTRALIA